

دست در دست هم دهیم نگاه به طرح محله محور مسجد پایه در گفت و گویا حجت الاسلام والمسلمین پیروزی

پند از فرمایش حضرت آقا در آبان ماه ۹۹ و تأکید ایشان بر ظرفیت محلات و مساجد به صورت خاص، مسئولان امور مساجد هم به سرعت طرحی را که مدتی بود در ذهن داشتند، عملیاتی کرده و نمایش بیرونی تشکیلات را به منصه ظهور گذاشتند.

حمایت مسجدت

در مقابله با شیوع ویروس کرونا عملیات محله محور مسجد پایه

مقابله و مدیریت این بیماری، با تمرکز بر جغرافیای محلات و ضمن بهره مندی از ظرفیت های نهادها و سازمان های دیگر تحت عنوان عملیات محله محور مسجد پایه، پایه ریزی کرد.

#مسجد تو فصل نیست

مرکز رسیدگی به امور مساجد پس از تأکید رهبر معظم انقلاب در جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا مبنی بر ورود جدی و مؤثر مساجد به این عرصه و رهنمود ایشان بر استفاده از ظرفیت نیروهای داوطلب مردمی، طرحی منسجم و کارشناسی شده جهت ایجاد شبکه مساجد، استقرار شبکه نیروهای مجاهد و داوطلب مردمی در مسجد و سازماندهی آنها، با موضوع

همکاران تحریریه:

محمدعلی متین وفا، مهدے رزاقے

طالقانے، مهدے شاکرے، قاسم

بشیرے

ویرایش:

جعفر مروجے

طراحی:

کارگاه نشری را

مدیر هنرے: محسن صابرے

صاحب امتیاز و مدیر مسئول:

معاونت جذب و آموزش مرکز رسیدگے

به امور مساجد

سر دبیر:

مهدے اخلاقے

دبیران:

معرفت: مجتبه حاجیلو

سیاسے و اجتماعے: مرتضے عالیے

خانوادہ: دانیال نعیمے

نشانی: تهران، خیابان سعدے شمالے، کوچہ

صفامنش، مجتمع فرهنگے آموزشے محراب،

طبقہٴ اول. کد پستی: ۵۶۵۱۱۱۴۵۷

تلفن: ۰۲۱ ۶۶۳۴۶۹۴۱ داخلے: ۱۱۳

نمایر: ۰۲۱ ۶۶۳۴۷۹۳۴

تارنما: amoozesh.masjed.ir

معرفت

۱۸

۱۵

۰۴

۱۰

- ۴ • امر امیر در امارت مسجد
- ۹ • یک آیه، یک نکته
- ۱۰ • تیغ دولبه
- ۱۵ • پایه ایمان و ستون اسلام
- ۱۷ • یک آیه، یک نکته
- ۱۸ • دین زانو می زند؟

سیر و سیمار

۳۷

۲۲

۲۸

۳۴

- ۲۲ • دست در دست هم دهیم به مهر
- ۲۸ • سیاست پدر و مادر دار!
- ۳۱ • مدیر مسجدمان باشیم
- ۳۴ • فقیه اجتماعی
- ۳۷ • ریا را ترک نکنید!

خانوار

۵۵

۶۳

۴۳

- ۴۰ • از اسب تا کلیک
- ۴۳ • همه آنچه به آن نیاز دارید
- ۴۷ • حالمان خوب است؛ بهتر می شویم
- ۵۱ • عکس نوشته های پر باز دید
- ۵۵ • دلی به وسعت دریا
- ۵۸ • دنیای داستان های کوتاه
- ۶۳ • پر پر خاش کودکان

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و تربیتی

یادداشت سردبیر

خطرے کہ در کمین است

دست و پا بزنیتم، بیشتر در آن گرفتار خواهیم شد.^۱

فضای مجازی، به خصوص شبکه‌های اجتماعی جزء جدایی ناپذیر زندگی بسیاری از مردم شده است. مومنین در این بستر باید مراقب باشند و با حضور فعال، اثرگذار و هوشمندانه از این فرصت استفاده کنند. در این شماره از نشریه محراب علاوه بر تاکید بر مباحث معرفتی، سیاسی و اجتماعی، نگاهی اجمالی به برخی از نرم افزارهای مهم و اثرگذار شده است.

پی نوشت:

۱. «صِنْفَانِ مِنَ أُمَّتِي إِذَا ضَلَّخَا صَلَحَتْ أُمَّتِي وَإِذَا

فَسَدَا فُسِدَتْ أُمَّتِي قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ هُمَا قَالَ

الْفُقَهَاءُ وَالْأَمْرَاءُ» خصال ج ۱، ص ۳۷

۲. ر.ک: بیانات رهبری در دیدار با کارگزاران نظام

۱۳۸۰/۱۲/۲۷

کوشش برای اصلاح جامعه از مقدس‌ترین فعالیت‌های یک فرد در نگاه دین است. این تلاش با جایگاه فرد در جامعه هم ارتباط مستقیم دارد و هر چه جایگاه مهم‌تر باشد مسئولیت بیشتر است و تلاش دوچندان می‌طلبد. وقتی با اصلاح یک عالم جامعه هم اصلاح می‌شود و با فساد وی اجتماع به سمت تباهی پیش می‌رود،^۱ آگاهی از وضعیت زندگی مردم و مراقبت روزافزون از خود و جامعه به مهم‌ترین دغدغه یک روحانی و به ویژه ائمه جماعات تبدیل می‌گردد.

خانواده به عنوان اصلی‌ترین نهاد اجتماعی باید تحت نظارت دقیق تری باشد و هنرمندانه در نگهداری و پرورش آن تلاش کرد. اگر مسائلی که در کمین آسیب‌رساندن به هسته مرکزی اجتماع هستند را نشناسیم، به زودی در مردابی گرفتار خواهیم شد که هر چقدر هم

معرفت

امیر امیر در امارت مسجد

مسئولیت امام جماعت مسجد
با نظریه نامه ۵۳ نهج البلاغه

محمد صادق حاجیان

مقدمه

این نامه از امیرالمؤمنین (علیه السلام) به مالک اشتر نخعی
در زمانی است که او را به عنوان والی و حاکم مصر
منسوب کردند. هدف از نوشتن این نامه در کلام
امیرالمؤمنین (علیه السلام) این گونه آمده است: «جبایه
خراجها، و جهاد عدوها، و استصلاح اهلها، و
عمارة بلادها». یعنی این مسئولیت صرفاً برای
سودآوری مادی یا کسب قدرت فردی نیست، بلکه
مسئولیت در زمینه‌های مختلف است؛ جمع‌آوری
خراج و رسیدگی به امور مالی، روشنگری و
بصیرت‌افزایی و در نتیجه مبارزه با دشمنان اسلام
(مسائل سیاسی)، به صلاح رساندن زیردستان و
آبادانی آن منطقه.

دکتر محمد حسین رازی دوانی
تاریخ معیاره برای سنجش حق
صفحه ۱۰

مجتبی علیخان
پاسخی بر شکست دین در برابر کرونا
صفحه ۱۸

نام فرهنگ،
آموزش و ترویج

امام جماعت مسجد که پیشوای یک گروه شناخته می‌شود نیز چنین مسئولیت‌هایی دارد؛ رسیدگی به مسائل اقتصادی مسجد و اهالی آن، تبیین مسائل سیاسی و تقویت بسیج مردمی در مقابل دشمنان و فتنه‌گران و نیز اصلاح امور اجتماعی مسجد و اهالی آن.

در این نوشته به دنبال آنیم که با توجه به سخنان امیرالمؤمنین (علیه السلام)، مسئولیت‌های رهبری جامعه کوچک در مسجد و اخلاق زمامداری در این محیط معنوی را بیابیم.

۱ تقوا مداری

در ابتدای نامه امیرالمؤمنین (علیه السلام) دستور به خودسازی و تهذیب نفس می‌دهند: «أَمْرُهُ بِتَقْوَى اللَّهِ، وَإِثَارِ طَاعَتِهِ، وَاتِّبَاعِ مَا أَمَرَ بِهِ فِي كِتَابِهِ». هر کس که در جامعه مسئولیتی بر عهده می‌گیرد، باید از دستور خداوند اطاعت کند و نیتش از انجام مسئولیت، رضایت پروردگار باشد. اگر با این نیت و به این شیوه کار را شروع کند، خداوند متعال پیروزی را تضمین می‌کند: «فَإِنَّهُ جَلَّ أَسْمُهُ قَدْ تَكْفَّلَ بِنَصْرِ مَنْ نَصَرَهُ، وَاعْزَاؤِ مَنْ أَعَزَّهُ».

۲ عبرت گرفتن از پیشینیان

نکته دیگر در ابتدای این نامه این است که در قبال مسئولان قبل از خود چه رویکردی داشته باشد. حضرت توجه می‌دهند که فرد مسئول باید از گذشته‌ها عبرت بگیرد و بداند اعمال صالح او به عنوان توشه مسئولیت در خاطره‌ها می‌ماند: «وَأَنَّ النَّاسَ يَنْظُرُونَ مِنْ أُمُورِكَ فِي مَثَلِ مَا كُنْتَ تَنْظُرُ

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

اگر در فضای
مسجد اشخاصی
از مذاهب دیگر
باشند، باید با آنها
نیز مهربان بود؛
چراکه همین
مهربانی، بهترین
تبلیغ برای دعوت
به مذهب حق
است

فِيهِ مِنْ أُمُورِ الْوَلَاةِ قَبْلُكَ، وَيَقُولُونَ فِيكَ مَا كُنْتَ تَقُولُ
فِيهِمْ، وَإِنَّمَا يَسْتَنْدِلُ عَلَى الصَّالِحِينَ بِمَا يَجْرِي اللَّهُ
لَهُمْ عَلَى السَّنَنِ عِبَادِهِ. فَلْيَكُنْ أَحَبَّ الدَّخَائِرِ إِلَيْكَ
ذَخِيرَةُ الْعَمَلِ الصَّالِحِ».

۳ رعایت خط قرمزها

نکته دیگر اینکه خط قرمز در مسئولیت پذیری
این است که فرد وارد حیطه محرمات الهی نشود:
«فَالْمَلِكُ هَوَاكَ، وَشَحَّ بِنَفْسِكَ عَمَّا لَا يَحِلُّ لَكَ».

۴ مهربانی با همه مردم

حضرت در ادامه می فرماید مهربانی با مردم
را سرلوحه امور قرار دهید و با هم دوست و مهربان
باشید؛ زیرا مردم دو دسته اند: «إِمَّا أَحَبَّ لَكَ فِي الدِّينِ،
وَإِمَّا نَظِيرُ لَكَ فِي الْخَلْقِ؛ یا برادران دینی ما هستند
یا انسانی مانند ما»، یعنی اگر در فضای مسجد
اشخاصی از مذاهب دیگر باشند، باید با آنها نیز
مهربان بود؛ چراکه همین مهربانی، بهترین تبلیغ
برای دعوت به مذهب حق است.

۵ چشم پوشی از لغزش دیگران

دستور دیگری که حضرت در رابطه با
مردم داری می فرمایند، این است که از لغزش های
مردم چشم پوشی کنید و بر آنها آسان بگیرید تا خدا
هم شما را ببخشد و بر شما آسان بگیرد و اینکه اینها
همه امتحان ماست: «فَاعْطِهِمْ مِنْ عَفْوَكَ وَصَفْحِكَ
مِثْلَ الَّذِي تُحِبُّ أَنْ يُعْطِيَكَ اللَّهُ مِنْ عَفْوَهِ وَصَفْحِهِ،
فَإِنَّكَ فَوْقَهُمْ، وَوَالِي الْأَمْرِ عَلَيْكَ فَوْقَكَ، وَاللَّهُ فَوْقَ مَنْ
وَلَاكَ، وَقَدْ اسْتَغْفَاكَ أَمْرُهُمْ، وَإِتِّسَلَكَ بِهِمْ».

در ادامه حضرت فرمودند: «وَلَا تَنْدَمَنَّ عَلَى عَفْوٍ،
وَلَا تَبْجَحَنَّ بِعَفْوِيَّةٍ؛ از بخشیدن دیگران پشیمان
نشوید و از اینکه بر آنها خشم بگیرید، شادی
مکنید». به مردم نگویند حرف همین است و لاغیر،
پس باید اطاعت شود؛ چراکه این کار موجب فساد
دل، و کاهش و ضعف دین، و نزدیک شدن زوال
قدرت است: «وَلَا تَقُولَنَّ إِلَى مُؤَمَّرٍ أَمْرٌ فَأُطَاعَ، فَإِنَّ
ذَلِكَ إِذْغَالٌ فِي الْقَلْبِ، وَمُنْهَكَةٌ لِلدِّينِ، وَتَقَرُّبٌ مِنَ
الْغَيْرِ».

۶ پرهیز از تکبر

«إِيَّاكَ وَتُسَامَاةَ اللَّهِ فِي عَظَمَتِهِ وَالتَّشَبُّهَ بِهِ فِي
جَبَرُوتِهِ، فَإِنَّ اللَّهَ يُذِلُّ كُلَّ جَبَّارٍ، وَيُيْهِينُ كُلَّ مُخْتَالٍ؛
از برابر داشتن خود با عظمت حق، و از تشبه خود
با جبروت خداوند بر حذر
باش، که حضرت
او هر گردنکشی
را خوار، و هر
متکبری

فصل نامه فرهنگ،
آموزشی و ترویجی

افرادی هستند
که همواره بار
سنگینی را بر شما
تحمیل می کنند
و در سختی ها
کم سپاس تر
هستند و
یاری شان نسبت
به شما کمتر
است. لذا در
موارد مختلف،
حق را به عموم
مردم بدهید،
نه به خواص
منفعت طلب

عموم افراد که اجتماع آنها موجب استواری و انسجام جمعیت دینی و نیز پشته‌های برای بسیج مردمی و ذخیره دفاعی است، راضی و خشنود باشند و با اشتیاق در اجتماعات حاضر شوند.

۸ ضرورت رازداری

افراد عیب جو را از خود دور کنید؛ زیرا مردم عیوبی دارند و امام آن جماعت به عیب پوشی از امت سزاوارتر است. تا می توانید زشتی ها را بپوشانید تا خداوند نیز آنچه را که دوست دارید پوشیده باشد، بر شما بپوشاند: «فَاسْتُرِ الْعَوْرَةَ مَا اسْتَطَعْتَ، يَسْتُرِ اللَّهُ مِنْكَ مَا تَجِبُ سِتْرُهُ مِنْ زَعِيَّتِكَ». اگر دنبال انتشار رازهای مردم باشید، رازهای شما هم آشکار خواهد شد. افرادی که راز دیگران را پیش شما فاش می کنند، معمولاً سخن چین هایی هستند که در لباس اندر زنده ده و موعظه گر ظاهر می شوند. در تصدیق آنها شتاب نکنید؛ چرا که معمولاً دنبال دشمنی و کینه توزی هستند.

۹ مشورت با افراد کاردان

با چند نفر مشورت نکنید: «وَلَا تَدْخُلْنَ فِي مَشُورَتِكَ بِخِيَالٍ يَغْدِلُ بِكَ عَنِ الْفَضْلِ، وَيَعِدُكَ الْفَقْرَ وَلَا جَبَانًا يُضَعِّفُكَ عَنِ الْأُمُورِ وَلَا حَرِيصًا يُزَيِّنُ لَكَ الشَّرَّ بِالْجَوْرِ، فَإِنَّ الْبُخْلَ وَالْجُبْنَ وَالْجِرْصَ غَرَائِزُ شَتَّى يَجْمَعُهَا سُوءُ الظَّنِّ بِاللَّهِ؛ مشورت با بخیل انسان را از نیکوکاری بازمی دارد. مشورت با انسان ترسو شما را در انجام کارها سست می کند و مشورت با فرد حریص، انسان را در ظلم و ستم می اندازد. بخل و ترس و حرص، غرایز گوناگونی هستند که ریشه آنها

را بی ارزش و پست می کند». برای رهایی از تکبر، به بزرگی حکومت پروردگار بیندیشید تا عقل و اندیشه به جایگاه اصلی بازگردد. با مردم با انصاف برخورد کنید. کسی که به بندگان خدا ستم کند، خداوند متعال به جای بندگانش دشمن او خواهد بود و کسی که خدا دشمن او شود، هیچ حجتی از او پذیرفته نشود، مگر اینکه توبه کند: «وَمَنْ ظَلَمَ عِبَادَ اللَّهِ كَانِ اللَّهُ خَصْمَهُ ذُوْنَ عِبَادِهِ، وَمَنْ خَاصَمَهُ اللَّهُ أَذْخَصَ حُجَّتَهُ، وَكَانَ لِلَّهِ حَرْبًا حَتَّى يَنْزِعَ وَيَتُوبَ». مراقب باشید که خداوند دعای ستمديدگان را می شنود و در کمین ستمکاران است: «فَإِنَّ اللَّهَ يَسْمَعُ دَعْوَةَ الْمُضْطَّهِدِينَ، وَهُوَ لِلظَّالِمِينَ بِالْمُرْصَادِ».

۷ حق گرایی در برخورد با مردم

بهترین کارها نزد تو میانه روی و برخورد از روی عدالت باشد. هدف شما خشنود کردن عموم مردم باشد، نه خواص و نزدیکان: «وَلَيْسَ أَحَدٌ مِنَ الرِّعِيَّةِ أَثْقَلَ عَلَى الْوَالِي مَوْؤَنَةً فِي الرِّخَاءِ، وَأَقْلَرُ مَعُونَةً لَهُ فِي الْبَلَاءِ، وَآكْرَهُ لِلْإِنصَافِ، وَأَسْأَلُ بِالْإِلْحَافِ، وَأَقْلَرُ شُكْرًا عِنْدَ الْإِعْطَاءِ، وَأَبْطَأُ غَدْرًا عِنْدَ الْمُنْعِ، وَأَضْعَفُ صَبْرًا عِنْدَ مُلِمَاتِ الدَّهْرِ مِنْ أَهْلِ الْخَاصَّةِ». خواص، افرادی هستند که همواره بار سنگینی را بر شما تحمیل می کنند و در سختی ها کم سپاس تر هستند و یاری شان نسبت به شما کمتر است. لذا در موارد مختلف، حق را به عموم مردم بدهید، نه به خواص منفعت طلب. این امر موجب می شود

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

مسئولان
پیرامون شما باید
کسانی باشند
که روحیه قوی
دارند و کاردان
هستند. افرادی
که مسئولان
قبل از شما را در
مدیریت غلط یاری
می دادند، از خود
دور کنید

بدگمانی به خدای بزرگ است».

مسئولان پیرامون شما باید کسانی باشند که روحیه قوی دارند و کاردان هستند. افرادی که مسئولان قبل از شما را در مدیریت غلط یاری می دادند، از خود دور کنید. ملاک شما در انتخاب مشاور، افراد با ایمان و صریح باشد؛ افرادی که شما را در تصمیمات نادرست یاری ندهند. ملاک شما در انتخاب مشاور، تأیید نظر شما نباشد، بلکه از بین افراد حقگو، مشاور امین انتخاب کنید: «أُولَئِكَ أَخَفُّ عَلَيْكَ مَوْئِنَهُ، وَأَحْسَنُ لَكَ مَعُونَةً، وَأَخْنَى عَلَيْكَ عَظْفًا، وَأَقْلُّ لِيَغْيِرِكَ الْفَأْ؛ هزینه اینان بر تو سبک تر، و همکاری شان بهتر، و نسبت به تو در طریق عطا و مایل تر، و الفتشان با بیگانه کمتر است».

۱۰ اصول روابط اجتماعی

تا می توانید با پرهیزکاران و افراد راستگو ارتباط داشته باشید و با آنان به گونه ای برخورد کنید که شما را بی اندازه ستایش نکنند یا در کارهای ناپسند شما را تشویق نکنند؛ چرا که این امور انسان را به سرکشی وامی دارد. افراد نیکوکار و بدکاران در نظر شما یکسان نباشند؛ زیرا این کار نیکوکاران را بی رغبت و بدکاران را به بدی تشویق می کند. پس با هر یک از آنها بر اساس رفتارشان برخورد کنید: «وَلَا يَكُونَنَّ الْمُحْسِنُ وَالْمُسِيءُ عِنْدَكَ بِمَنْزِلَةِ سَوَاءٍ، فَإِنَّ فِي ذَلِكَ تَزْهِيداً لِأَهْلِ الْإِحْسَانِ فِي الْإِحْسَانِ، وَ تَثَرِيباً لِأَهْلِ الْإِسَاءَةِ عَلَى الْإِسَاءَةِ، وَالزَّمَّ كُلَّ مَنْهُمْ مَا أَلَزَمَ نَفْسُهُ».

بهترین کار برای جلب اعتماد مردم، نیکوکاری به آنهاست و اینکه بر آنها سخت نگیرید. تا می توانید تلاش کنید مردم را به عنوان افراد وفادار ببینید. خوش بینی به مردم از رنج مسئولیت می کاهد. به هر کس که بیشتر احسان کرده اید، بیشتر خوش بین باشید و به آنان که بد رفتاری کرده اید، بدگمان.

سنت ها و آداب پسندیده ای را که مسئولان قبل از شما به آنها عمل می کردند، برهم نزنید. سنت های خوبی را که به برنامه های گذشته ضرر وارد می کند نیز ترک کنید. با افراد دانشمند فراوان گفتگو کنید و با حکیمان بسیار بنشینید که این دو مسئله مایه آبادی و اصلاح امور است و کار را در نظم به سرانجام می رساند: «وَأَكْثَرُ مَدَارَسَةِ الْعُلَمَاءِ، وَمَنَافَتَةِ الْحُكَمَاءِ، فِي تَثْبِيتِ مَا صَلَحَ عَلَيْهِ أَمْرٌ بِالْأَدَلِّ، وَإِقَامَةِ مَا اسْتَقَامَ بِهِ النَّاسُ قَبْلَكَ».

۱۱ شناخت اقشار گوناگون اجتماع

«وَأَعْلَمُ أَنَّ الرِّعِيَّةَ طَبَقَاتٌ لَا يَصْلُحُ بَعْضُهَا إِلَّا بِبَعْضٍ، وَلَا غِنَى بِبَعْضِهَا عَنْ بَعْضٍ». مردم گروه های مختلفی هستند که در اداره جامعه، هر کدام به دیگری نیازمند هستند. سپس حضرت گروه های مختلفی را نام می برند و مسئولیت آنها را مشخص می سازند. امام جماعت باید اقشار مختلف مردم حاضر در مسجد را بشناسد و به میزان اهمیت و کارکرد آنها آگاه باشد ●

یک آیه یک نکته

مجتبی پورموس

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

[در این آیه شریفه]، دعاست و دعا بهترین عبادت است».^۵

امام صادق (علیه السلام) به معاویه بن عمار فرمود: «ای معاویه به کسی که سه چیز داده شده باشد از سه چیز محروم نمی شود: کسی که توفیق و حال دعایش داده باشند، از اجابت محروم نمی کنند، و کسی که توفیق شکر نعمتش داده باشند، از زیاد کردن نعمتش دریغ نمی کنند، و کسی که توکلش داده باشند، از کفایت امور او مضایقه نمی کنند. چون خدای عزوجل در کتاب عزیزش می فرماید: «وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ» و نیز می فرماید: «لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ» و نیز فرموده: «ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ».^۶

چند پیام از آیه شریفه:

۱. گفت و گو با خداوند، کلید رشد و تربیت انسان است.
۲. در دعا فقط خدا را بخوانیم، نه خدا و دیگران را در کنار هم.
۳. استجاب دعا وعده الهی است.
۴. اگر داعی مستجاب نشد، حتماً به سود ما نبوده است؛ چون فرمود: «أَسْتَجِبْ لَكُمْ»، آنچه را که به نفع شما باشد، مستجاب می کنم ●

یکی از اعمال عبادی ویژه در تمام ایام سال و به خصوص در ماه های ویژه عبادت، مانند ماه های رجب و شعبان که روزه در آن مستحب شمرده شده و بزرگان دینی ما، این دو ماه را مقدمه استفاده خوب و کافی از ماه مبارک رمضان بر شمرده اند، دعاست. خدای متعال می فرماید:

«وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ»^۱ پروردگار شما گفته است: «مرا بخوانید تا (دعای) شما را بپذیرم! کسانی که از عبادت من تکبر می ورزند، به زودی با ذلت وارد دوزخ می شوند».^۲

امام سجاد (علیه السلام) در مناجات با خدای متعال در توضیح این آیه می فرماید: ^۳ «[خدایا] گفته ای: "بخوانید مرا، تا شما را پاسخ گویم. آنهایی که از پرستش من سرکشی می کنند، زود [است] که در عین خواری به جهنم درآیند". بار خدایا، دعای بندگان را به درگاه خود، عبادت خوانده ای و ترک آن را خود پسندی و سرکشی، و کسانی را که از آن سر برتابند، وعده جهنم و خواری داده ای».^۴

همچنین امام باقر (علیه السلام) می فرماید: «هُوَ الدُّعَاءُ وَافْضَلُ الْعِبَادَةِ الدُّعَاءُ» مقصود از عبادت

پی نوشت:

۱. غافر: ۶۰.

۲. ترجمه تائید الممکارم

شیرازی

۳. ترجمه تفسیر المیزان،

ج ۱۷، ص ۵۱۹.

۴. صحیفه سجادیه،

دعای ۴۵، ترجمه آیتی،

ص ۲۸۳.

۵. کافی، ترجمه

مرتضوی، ج ۴، ص ۳۲۵.

۶. ترجمه تفسیر المیزان،

ج ۱۷، ص ۵۲۰.

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

تیغ دولبه

تاریخ، معیار برای سنجش حق

به کوشش: مرتضیٰ عالم

دکتر محمدحسین رجبی دوانی، مورخ و پژوهشگر تاریخ اسلام و عضو هیئت علمی دانشگاه امام حسین (علیه السلام) است. ایشان دارای دکترای تاریخ و تمدن ملل اسلامی از دانشگاه تهران هستند. دکتر رجبی دوانی فرزند مورخ مشهور مرحوم علی دوانی است که از ایشان آثار فراوانی در زمینه تاریخ به چاپ رسیده است. تمایل و تسلط ایشان در بیان روان تاریخ تحلیلی، بهانه‌ای شد تا در خصوص درستی یا نادرستی تحلیل تاریخ به گفتگو با ایشان بپردازیم.

قرآن، هدف خود را از ارائه نمونه‌های تاریخی «درس گرفتن» و «عبرت آموختن» می‌داند

سرآغاز بحث را بگذاریم به اینکه چرا به تاریخ مراجعه می‌کنیم؟ تفاوت شرایط اجتماعی و زمان، موجب خطای تحلیل نمی‌شود؟ ما پیش از ارائه هر سند و تحلیلی در این باره، باید به قرآن کریم و سیره اهل بیت (علیهم السلام) مراجعه کنیم. قرآن کریم که خود می‌فرماید کتاب هدایت است، در موارد بسیاری به بیان نکات مهم تاریخی اهتمام ورزیده است. شاید حدود یک‌سوم قرآن، بیان مطالب و مسائل تاریخی باشد. حال آنکه قرآن کتاب تاریخ نیست؛ بلکه کتاب هدایت است و کاملاً واضح است که خداوند با ارائه نمونه‌هایی تاریخی جهت هدایت بشریت و مسلمانان، از این منظر بهره می‌برد و می‌خواهد این نکته را عنوان بفرماید که در صورت تکرار شرایط و موقعیت‌ها، وظیفه مؤمنان چیست.

لذا قرآن، هدف خود را از ارائه نمونه‌های تاریخی «درس گرفتن» و «عبرت آموختن» می‌داند. ما می‌دانیم از عملکردهای درست باید درس گرفت و از جنبه‌های منفی و عملکردهای ناپسندی که تبعات وخیمی دارد، عبرت گرفت. بر این اساس نمونه‌های تاریخی از قوم عاد، ثمود، حضرت ابراهیم (علیه السلام)، حضرت موسی (علیه السلام) و برخی دیگر از انبیاء بیان شده است. عملکرد و رفتار اقوام مختلف و سرنوشت آنها پس از ناسپاسی نسبت به نعمت‌های خدا، برای آن گفته شده است که مسلمانان بدانند در صورتی که از تاریخ درس و عبرت نگیرند، آنها نیز مانند همان اقوام خواهند بود. بنابراین هیچ شکی در این نکته معروف نیست که «گذشته چراغ راه آینده است». این موضوع در قرآن کریم مورد توجه

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

که نظام اسلامی را با دوران خلافت و امویان و عباسیان تطبیق می‌دهند در چیست؟
در پاسخ به این سؤال این مقدمه لازم است که در اسلام دو فرقه شیعه و سنی داریم. شیعه معتقد است که تشکیل حکومت و اداره جامعه از وظایف امام معصوم است و هر فرد دیگری با حضور امام در جامعه حکومت کند، سلطان جائز حساب می‌شود. اگر چه میان فقها اختلاف است که آیا در عصر غیبت، تشکیل حکومت وظیفه نایبان عام آن حضرت است یا خیر، اما همه فقها بر این باور هستند که اگر فقیه‌ای موفق به تشکیل حکومت شد، حکومت او مشروع و تقویت و دفاع از آن واجب است. این یک اصل است در ارتباط با شیعه؛ لذا شیعه چون به حکومت پیغمبر، امیرالمؤمنین و امام

خاص قرار گرفته است، برخی از معصومین (علیهم‌السلام)، به خصوص امیرمؤمنان (علیه‌السلام)، بر مطالعه تاریخ نه به جهت افزودن بر معلومات و دانستنی‌های خود، بلکه برای گرفتن درس و عبرت تأکید کرده‌اند. این مسئله نیز نمی‌تواند صحیح باشد که جامعه تحولاتی پیدا کرده و تطبیق شرایط امروز با دوران گذشته صحیح نیست. البته شرایط زندگی متحول شده؛ ولی نوع عملکردها در جهت صلاح یا فساد جوامع و انسان‌ها، یک اصل تغییرناپذیر است که شرایط زمانی و مکانی آن را عوض و باطل نمی‌کند.

منافقین و معاندین در تطبیق‌های

تاریخی خود، نظام اسلامی را با خلافت

امویان و عباسیان مقایسه می‌کنند. اشتباه کسانی

عملکرد و رفتار
اقوام مختلف و
سرنوشت آنها پس
از ناسپاسی نسبت
به نعمت‌های خدا،
برای آن گفته
شده است که
مسلمانان بدانند
در صورتی که از
تاریخ درس و
عبرت نگیرند، آنها
نیز مانند همان
اقوام خواهند بود

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

ما در قرآن کریم،
سنت‌های الهی را
سراغ داریم که در
طول تاریخ، ثابت
هستند و اتفاق
افتاده و می‌افتند.
مثلاً از سنت‌های
خداوند، نابودی
قدرت‌های ظالم
است؛ هر چند که
نیرومند باشند

مجتبسی (علیه السلام) ایمان دارد، باید از این دورانی که بر آن ذوات مقدس در تشکیل حکومت گذشته، آموزه‌های لازم را بگیرد و سعی کند اگر حکومتی تشکیل داد، مبتنی بر رهنمودها و عملکردهای آن ذوات مقدس باشد.

اما از منظر اهل تسنن، آن‌ها معتقدند که هر کس که مسلمان باشد و بر آنها سیطره پیدا کند، در جامعه مسلمان اولوالأمر محسوب می‌شود. حالا اگر قریشی نسب باشد و خود هم ادعای خلافت کند، او را خلیفه پیغمبر (صلی الله علیه و آله) و واجب الإطاعه می‌دانند و مصداق آیه «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا...» می‌پندارند و او را امیر المؤمنین هم می‌خوانند. در اواخر رژیم گذشته وقتی انور سادات رئیس‌جمهور معدوم مصر با رژیم تبهکار صهیونیستی سازش کرد و سفری به اسرائیل کرد، مخالفت‌های زیادی در جهان اسلام علیه او شد. ولی مفتی مصر، رئیس دانشگاه الأزهر، با او به عنوان امیر المؤمنین بیعت کرد. مقصود اینکه اهل تسنن هر کسی که دولتی تشکیل دهد و مسلمان باشد، او را اولوالأمر می‌دانند. لذا از دیدگاه اهل تسنن چه خلافت خلفای ثلاثه و چه حکومت امیر المؤمنین و امام حسن (علیه السلام) حتی بعد از آنها حکومت تبهکاران اموی و عباسی هم مشروعیت دارد؛ چرا که مسلمان بودند و در جامعه اسلامی حکومت کردند و مردم هم با آنان بیعت کردند. آنها بیعت را شرط مشروعیت می‌دانند.

حال اگر از منظر اهل تسنن نگاه کنیم، حکومت جمهوری اسلامی، حکومتی مشروع است و قابل قیاس با حکومت‌های گذشته که در تاریخ اسلام بوده‌اند. اما از نگاه ما تفاوت در این است که فقط حکومت امیر المؤمنین و امام حسن (علیه السلام) مشروع

بودند. با توجه به این مطالب، تطبیق حوادث با دوران‌های گذشته بر اساس هر دو دیدگاه مشکلی نیست؛ منتها باید به تفاوت نگاه شیعه و سنی توجه کرد.

باتوجه به صحبت‌های شما تطبیق وقایع
معاصر با وقایع تاریخ صدر اسلام تابع چه
قواعد و اصولی است؟

ما در قرآن کریم، سنت‌های الهی را سراغ داریم که در طول تاریخ، ثابت هستند و اتفاق افتاده و می‌افتند. مثلاً از سنت‌های خداوند، نابودی قدرت‌های ظالم است؛ هر چند که نیرومند باشند و ما این را در تاریخ سراغ داریم. دولت مقتدر اسکندر، امپراطوری عظیم روم و موارد مشابه دیگر. ان شاء الله تعالی شاهد نابودی آمریکای تبهکار هم خواهیم بود. از دیگر سنت‌های خداوند، بهره‌مندی اقوام و جوامع از نعمت‌های خداوند در صورت یاری رهبران الهی است؛ چنان که در قرآن کریم در ارتباط با قوم یونس (علیه السلام) می‌بینیم زمانی که پس از اشتباهشان توبه کرده و بازگشتند و سراغ یونس (علیه السلام) رفتند، نه تنها عذاب نشدند، بلکه تا مدتی که بر عهد خود با خدا پایدار بودند، مرتب از برکات خداوند و نعمت‌هایش برخوردار بودند. در نقطه مقابل، ناسپاسی در برابر نعمت‌های خدا و کفر ورزیدن باعث از بین رفتن نعمت‌ها و بروز بدبختی‌ها می‌شود. مانند قوم سبأ در یمن که خدا به آن‌ها نعمت‌های فراوانی داده بود. به جای اینکه سپاسگزار خدا باشند، در کفر خود پای فشردند؛ لذا «سداً مآرب» در یمن فرو ریخت و «سایل عرم» تمدن آنها را نابود کرد. یا مثلاً بنی اسرائیل که

فصل نامه فرهنگ،
آموزشی و ترویجی

همان نتیجه را بدهد یا ندهد. به عنوان نمونه برای رسول خدا ﷺ جنگ احزاب پدید آمد. ائتلاف گسترده ای از مستکبران، برای نابود کردن حکومت عدل نبوی پدید آمد. مردم، رسول خدا را یاری کردند و سختی ها را تحمل کردند و آن ائتلاف گسترده در هم شکست و دشمن ناکام ماند. حضرت آقا (حفظه الله تعالی) هم چند سال پیش به درستی اشاره فرمودند که ما الآن در موقعیت جنگ احزاب هستیم. هنگامی که آمریکا به عنوان دشمن اصلی ما مثل مشرکان قریش در عصر رسول خدا ﷺ، با متحدان اروپایی و عربی محور یک ائتلاف شدند که نظام ما را کاملاً تحت

خداوند با ارسال حضرت موسی (علیه السلام) به آنها لطف کرده و آنها را از ظلم و فشار فرعون نجات داده بود، وقتی در برابر نعمت های الهی کفر ورزیدند، عذاب و سرگردان شدند. همه اینها به این اعتبار است که سنت ها حتی اگر زمان هم بگذرد، ثابت است. در علم فلسفه تاریخ هم می گویند قواعد و اصولی بر جوامع حاکم است که در صورت تکرار موارد مشابه، همان اصول و قواعد دوباره حاکم می شود؛ لذا این اصل کاملاً واضح است.

وقایع معاصر با وقایع صدر اسلام در خیلی موارد شباهت دارد. یعنی همان حادثه دارد اتفاق می افتد، ولی وابسته به عملکرد مردم است که

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

وقایع معاصر
با وقایع صدر
اسلام در خیلی
موارد شباهت
دارد. یعنی همان
حادثه دارد اتفاق
می افتد، ولی
وابسته به عملکرد
مردم است که
همان نتیجه را
بدهد یا ندهد

محاصره در بیاورند، حالا چه محاصره اقتصادی و چه محاصره نظامی، بحمدلله و بایاری خداوند و رهبری های داهیه حضرت آقا و استقامت مردم، این ائتلاف گسترده درهم شکسته شد. من نمونه دیگری را عرض کنم. جنگ جمل یا به تعبیر دیگر فتنه ناکثین که به امیرالمؤمنین (علیه السلام) تحمیل شد، عیناً این فتنه در سال ۸۸ تکرار شد. رؤسای فتنه جمل برخی شان اصحاب باسابقه پیغمبر بودند و سوابق درخشانی داشتند، اما به سبب آلوده شدن به دنیا و تغییر ارزش هایشان وقتی دیدند که امیرالمؤمنین (علیه السلام) به قدرت رسیده و حاضر نیست مانند خلفای پیشین، منافع نامشروع آنها را تأمین کند، قتل عثمان را بهانه کردند و فتنه ای به پا کردند و حاضر شدند با همه ضد انقلاب های آن موقع مانند اموی ها، سرمایه داران مفت خور و رانت خوار، ائتلاف گسترده ای را تشکیل دهند. ابتدا در قالب اعتراض و کشاندن مردم به کف خیابان و بعد با جوسازی های گسترده و فریبکاری و ایجاد تردید در مردم، توانستند برخی را با خود همراه کنند، کار را به جنگ مسلحانه و براندازی نظام حق امیرالمؤمنین (علیه السلام) کشانند؛ مانند آنچه سران فتنه در سال ۸۸ انجام دادند. کسانی که سابقه انقلابی داشتند، در کنار ضدانقلاب های پلیدی همچون منافقین، سلطنت طلب ها و گروهک جنایتکار ریگی، حرکتی را بر ضد اصل ولایت آغاز کردند. اگر چه توانستند یک عده از مردم را فریب دهند، ولی به لطف الهی بیشتر مردم فریب نخوردند و پای ولایت ایستادند و نگذاشتند مثل زمان امیرالمؤمنین (علیه السلام) کار به جنگ مسلحانه کشیده

شود. بنابراین خود واقعه کاملاً شبیه بود، اما نتیجه به خاطر اینکه مردم ما روشن تر و آگاه تر از مردم زمان امیرالمؤمنین (علیه السلام) بودند، آن گونه نشد.

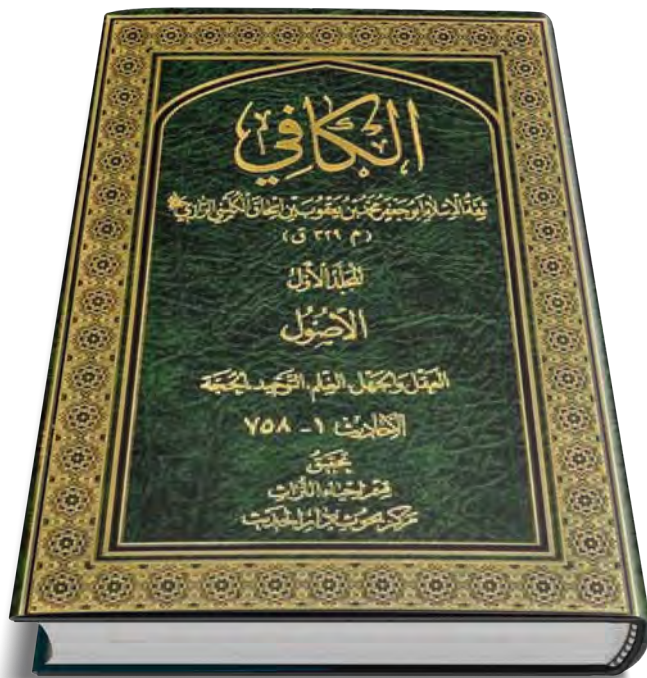

نمونه های غیر قابل تطبیق هم داریم؟

برخی موارد قابل تطبیق نیست. مثلاً رئیس جمهور چندی پیش برای دفاع از این سیاست غلط خود که مذاکره با دشمن و سازش و دادن امتیاز به دشمن هست، می گویند که ما درس مذاکره و صلح و سازش را از امام حسن (علیه السلام) آموختیم که جفای عظیمی به ساحت قدسی امام حسن (علیه السلام) بود؛ زیرا وضعیت مردم و نظام ما قابل قیاس با موقعیت امام حسن (علیه السلام) نیست. آنجا خبگان جامعه، اشراف قبایل و خواص عموماً دشمن امام شدند و دل به معاویه دادند. توده های جاهل و بی بصیرت هم با پیروی از آن خواص، رهبر الهی را تنها گذاشته بودند و امام به ناچار از حکومت کناره گیری کردند. حتی بعضی از فرماندهان لشکر امام به معاویه نامه نوشته و اطاعت خود را از معاویه اعلام کرده و به او گفته بودند تو تعیین کن حسن را زنده تحویل تو بدهیم یا مرده! آیا آن شرایط با شرایط امروز ما قابل قیاس است؟ مردمانی که در دفاع از ولایت و نظام حق، این همه سختی را در چهل و دو سال تحمل کردند و الان برای دفاع از حاکمیت نظام ولایی حاضرند فرسنگ ها دورتر از ایران، از این نظام دفاع کنند و جان بدهند، با آن جامعه فاسد و دنیا زده و بی بصیرت زمان امام حسن (علیه السلام) یکی هستند که شما می خواهید درس مذاکره و صلح و سازش را بیاموزید؟ این مغالطه ها به هیچ وجه قابل پذیرش نیست.

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

پایه ایمان و ستون اسلام*

معرفی کتاب شریف الکافی

معراج صفی خان

است. ابن قولویه و احمد بن محمد ززاری از جمله شاگردان معروف ایشان هستند.

نویسنده، این کتاب را به سه بخش کلی تقسیم کرده است: اصول کافی، فروع کافی و روضه کافی. عنوان اصول کافی برگرفته از عنوان بخش اول این مجموعه روایی است که حاوی احادیث اعتقادی

کتاب کافی از معروفترین و معتبرترین کتابهای حدیثی شیعه است که محمد بن یعقوب کلینی (متوفی ۳۲۹ ق) آن را جمع آوری کرده است. شیخ کلینی در دوران غیبت صغری به دنیا آمد و تعدادی از روایات و محدثانی را که بدون واسطه از امام هادی و امام عسکری (ع) روایت نقل کرده اند، ملاقات کرده

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

به دلیل وجود روایات متعدد، امکان تشخیص روایات از یکدیگر برای شیعیان سخت شده بود؛ بنابراین به درخواست آنها، شیخ کلینی این مجموعه ارزشمند را طوری طبقه بندی کرد که تمام مسائل اعتقادی، فقهی و اخلاقی را در خود جای دهد

شیعه و زندگی ائمه اطهار (علیهم السلام) است. بخش دوم این کتاب شامل روایات فقهی است که تحت عنوان فروع کافی گردآوری شده و بخش سوم نیز روایات متفرقه و نصایح اخلاقی است که در ذیل روضه کافی آمده است. در میان کتب اربعه اهمیت بخش اول این کتاب خود را نمایان کرده؛ به طوری که به صورت مجزا نیز بخش اعتقادی آن به چاپ رسیده است. این کتاب شریف به درخواست شیعیان از مرحوم کلینی گردآوری شد. به دلیل وجود روایات متعدد، امکان تشخیص روایات از یکدیگر برای شیعیان سخت شده بود؛ بنابراین به درخواست آنها، شیخ کلینی این مجموعه ارزشمند را طوری طبقه بندی کرد که تمام مسائل اعتقادی، فقهی و اخلاقی را در خود جای دهد و شیعیان را از دیگر کتاب‌هایی نیاز کند. به همین دلیل هم نام آن را کافی گذاشت که بی نیازکننده از کتاب‌های دیگر بود.

این عالم بزرگ هر مبحث را تحت نام «کتاب» آورده و هر یک از این کتاب‌ها شامل عناوین مرتبط با موضوع است که تحت عنوان «باب» ذکر شده است. در مجموع کافی دارای سی و چهار کتاب و سیصد و بیست و شش باب است. ایشان در ذیل همه ابواب کافی حدود شانزده هزار روایت از ائمه (علیهم السلام) ذکر کرده که تمام آنها مستند است.

شرح‌های متعددی بر این کتاب ارزشمند نگاشته شده است که از میان آنها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. جامع الأحادیث و الأقوال نوشته شیخ قاسم بن محمد الوندی (م ۱۱۰۰ ق).

۲. الدر المنظوم من کلام المعصوم که توسط شیخ علی بن محمد بن حسن بن زین الدین از نواده‌های

شهید ثانی (م ۱۱۰۴ ق) نوشته شده است.
۳. مرآة العقول فی شرح أخبار الرسول نوشته علامه محمدباقر مجلسی.

۴. الوافی که توسط فیض کاشانی نگاشته شده است.

۵. شرح ملاصدرا (صدر الدین محمد بن ابراهیم شیرازی) که بر بخشی از اصول کافی نوشته است.
۶. شرح مولی صالح مازندرانی که بر اصول و روضه کافی نوشته است.

همچنین قابل ذکر است که اهمیت این کتاب به قدری است که به زبان‌های فارسی، انگلیسی و اسپانیایی ترجمه شده است. برخی از ترجمه‌های فارسی مهم عبارتند از:

۱. ترجمه محمدباقر کمره‌ای که المکتبة الاسلامیه آن را در چهار جلد و در تهران منتشر کرده است.
۲. ترجمه محمدباقر کمره‌ای که انتشارات اسوه در شش جلد منتشر کرده است.

۳. ترجمه سید جواد مصطفوی که انتشارات علمیه اسلامیه در چهار جلد منتشر کرده است.

۴. تحفة الأولیاء اثر میرزا محمدعلی بن محمد حسن نحوی اردکانی یزدی از علمای قرن سیزدهم هجری که از ترجمه‌های نسبتاً کهن اصول کافی است و مؤسسه علمی فرهنگی دار الحدیث، آن را در چهار جلد به چاپ رسانده است. ●

پی‌نوشت:

* شهید ثانی در اجازه خود به شیخ ابراهیم میسی، کافی را به همراه سه کتاب: من لایحضره الفقیه، تهذیب الاحکام و استبصار، از پایه‌های ایمان و ستون‌های اسلام می‌شمارد (بحار الانوار، ج ۱۰۸، ص ۱۳۸).

یک آیه یک نکته

مجتبی پورموس

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

پی نوشت:

۱. نهج البلاغه، نامه ۳۱،

ترجمه صابریان،

ص ۲۶۴.

۲. بقره: ۱۸۶.

۳. ترجمه تفسیر المیزان،

ج ۲، ص ۴۲.

۴. ر.ک: ترجمه

تفسیر المیزان، ج ۲،

ص ۴۲-۴۱.

۵. صحیفه امام رضا (علیه السلام)،

ج ۱، ص ۹۳.

۶. کافی، ترجمه

مرتضوی، ج ۴، ص ۳۲۶.

۷. همان، ص ۳۱.

دعا، نشان دهنده لطافت فوق العاده این آیه شریفه است.^۴

اما این توجه و فضل خدای متعال به ما و جلب محبت او، شرطهایی دارد و باید انسان کارهایی را انجام دهد، مانند:

۱. توجه به خدای متعال در امور زندگی و قطع امید از دیگران؛ چنان که پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود: «يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ: لَا أَقْطَعَنَّ أَمَلُ كُلِّ مُؤْمِنٍ أَمَلٌ دُونِي بِالْإِيَّاسِ»^۵ خداوند عز و جل می فرماید: بی گمان امید هر مؤمنی را که به غیر من امید بندد، قطع می کنم».

۲. خوش بینی به خدا و فضل او.

۳. دعا کردن، در حالت راحتی و سختی:

امام صادق (علیه السلام) فرمود: «هر کس از فضل خدا درخواست نکند، فقیر می شود».^۶

۴. توبه از گناهان: امام صادق (علیه السلام): «مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ بِنِعْمَةٍ فَسَلَبَهَا إِيَّاهُ حَتَّى يُذْنِبَ ذَنْبًا يَسْتَحِقُّ لِدَلِكِ السَّلْبَ»^۷ خدا نعمتی را که به بنده ای می دهد، از او سلب نمی کند، مگر اینکه او مرتکب گناهی شود که بابت آن مستحق سلب نعمت گردد».

۵. تلاش برای رهایی از سختی و مشکلات و در عین حال تسلیم قضا و قدر الهی بودن ●

امام علی (علیه السلام) در نامه خود به فرزندش، انسان و زندگی او را چنین تشبیه می کند: «السَّالِكُ سَبِيلَ مَنْ قَدْ هَلَكَ، غَرَضُ الْأَسْقَامِ، وَ زَهِينَةُ الْأَيَّامِ، وَ زَمِيَّةُ الْمَصَائِبِ»^۱ ... سالک راه تباه شدگان (مردگان)، هدف امراض، گروگان ایام، نشانه (و هدف) تیرهای مصائب ...

نکته مهم در هنگامه سختی ها و مشکلات، ایمان و امید به فضل و رحمت خداوند و گذر از مشکلات به وسیله توجه به اوست. خدای متعال در این زمینه به پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) می فرماید: «وَ إِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ»^۲ و هنگامی که بندگان من، از تو درباره من سؤال کنند، (بگو): من نزدیکم! دعای دعا کننده را، به هنگامی که مرا می خواند، پاسخ می گویم. پس باید دعوت مرا بپذیرند، و به من ایمان بیاورند، تا راه یابند (و به مقصد برسند)».

نکته مهم در خصوص این آیه آن است که هفت مرتبه ضمیر متکلم (من) در آن تکرار شده و آیه ای با چنین اسلوب در قرآن، منحصر به همین آیه است.^۳ این مسئله در کنار تأکیدهای مختلف و حذف واسطه بین خود و بندگان و بی قید و شرط پاسخ دادن به

دین زانو می زند؟

پاسخ بر شکست دین در برابر کرونا

محبت علیخان

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

شبانه روز، با عشق در مجالس اهل بیت و نماز مساجد شرکت می کردند که منبعی برای تقویت روحیه آن ها بود. جایی بود برای دیدارهای تازه شان؛ جایی بود برای شناخت روحیه های شکسته؛ جایی بود برای شناخت دردهای نشنیده؛ جایی بود برای آرامش دل های پرتلاطم؛ جایی بود برای رسیدن به روشنایی و دور شدن از تاریکی.

لذتی بالاتر از این نبود که جایی برای این همه تقویت وجود داشته باشد. بارها در همین مساجد و هیئت ها شنیده بودم اگر گناهی مرتکب شوی، گرفتار می شوی. باید تقوا را رعایت کنی تا گرفتار نشوی. این آیه را هم بارها از استاد و معلم شنیده بودم اگر تقوا را رعایت کنی، برکات از آسمان نازل می شود.

این قدر این آیه را شنیده بودم که از حفظ شده بودم و جلوتر از سخنران، خودم می خواندم. منبر را می دانستم که آخرش به این آیه ختم می شود: «وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ»^۱.

رعایت تقوا یک باور برایم شده بود. نه تنها برای من، بلکه برای همه، با تمام کنترل پیش می رفتیم.

در هیاهوی شهر با تمام شلوغی هایی که داشت، مردم به زندگی عادی و معمولی خودشان مشغول بودند. عده ای صبح زود قبل از طلوع آفتاب، از منزل بیرون می زدند، برخی کمی دیرتر. در نزدیکی خیابان منزل ما بازار چه بود که به راحتی می توانستی با کمی دقت، صدای بالا زدن کرکره های مغازه ها را بشنوی. همه در تلاش و تکاپو برای رزق و روزی خودشان بودند؛ هرکسی مشغول کار خود بود.

همه چیز خوب پیش می رفت. گاهی هم سروصدایی اگر بود، به خاطر شلوغی رفت و آمدها بود؛ صدای بوق زدن ماشین هایی که در حال رفت و آمد بودند، در حال جابجایی مسافران بودند، جابجایی معلمان و دانش آموزان، جابجایی کارمندان و کارگران.

با تمام شلوغی، آرامشی را که بین مردم رواج داشت، به سادگی می توانستی حس کنی، لمس کنی. مسجد و مجالس مذهبی و هیئت ها همه کار خودشان را خوب پیش می بردند. بچه هیئت ها، بچه مسجدی ها، در طول هفته برنامه ریزی می کردند تا یک شب از هفته برنامه ای راه بیندازند و سخنران و مداح را هماهنگ کنند.

مردم هم با تمام خستگی طول هفته و طول

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

مختلف در حال پخش بود؛ از فضای مجازی گرفته تا حقیقی، بین همه فراگیر شده بود. انگار خبرهایی در راه است، نمی دانم چه اتفاقی.

۳۰ بهمن

اولین موارد از کرونای جدید در شهر قم از طریق روابط عمومی وزارت بهداشت گزارش شد. رئیس مرکز اطلاع رسانی و روابط عمومی وزارت بهداشت اعلام کرد که نتایج آزمایش اولیه دو مورد از موارد مشکوک از نظر ابتلا به کرونا ویروس، مثبت گزارش شده است. بیمارستان کامکار قم نیز به عنوان محل قرنطینه و مراجعه بیماران و موارد مشکوک به کرونا مشخص شد.

رئیس دانشگاه علوم پزشکی قم اعلام کرد که در چهار روز گذشته شاهد گسترش بیماری های تنفسی در قم بودیم و طی این مدت دو نفر در یکی از بیمارستان های قم بر اثر بیماری تنفسی فوت کردند که امروز تست اولیه این دو فرد در مورد بیماری کرونا مثبت اعلام شد.

خبرگزاری ایلنا به نقل از منابع آگاه در ۳۰ بهمن ادعا کرد که شش نفری هم در حال حاضر به دلیل ابتلا به ویروس کرونا بستری هستند که خانواده و نزدیکان این افراد در قرنطینه به سر می برند.

۲ اسفند ۹۸

با اعلام رسمی فوت شدن چهار نفر، ایران پس از چین بیشترین تلفات ناشی از کرونا ویروس را داشته است.

اسمی ناآشنا؛ کرونا ویروس یا کووید ۱۹. دیگر ناآشنا نبود، با گسترش خبرگزاری هادر

به رعایت اخلاق و آداب اجتماعی حواسمان بود تا مبادا گناه کوچکی مرتکب شویم که عذاب خدا سنگین است. چون هر کوچک و بزرگی را می بیند و یادداشت می کند و کمتر از ذره ای از دید او پنهان نمی ماند.

این اعتقادمان بود...

نگاهمان به دین این بود...

امروز ۲۹ بهمن ۹۸

به گزارش فارس، در اطلاعیه دانشگاه علوم پزشکی قم آمده است: به دنبال فوت دو بیمار با عوارض تنفسی در یکی از مراکز درمانی قم، به استحضار می رساند تاکنون هیچ گونه شواهدی تشخیصی مبنی بر ابتلا به بیماری کرونا دیده نشده است. در ادامه این اطلاعیه آمده است: ضمناً دو بیمار فوت شده هیچ گونه مسافرت خارج از کشور یا تماس مشکوکی نداشته اند. در بخش دیگری از این اطلاعیه آمده است: شایان ذکر است تمامی مراکز درمانی استان در آماده باش کامل به سر برده و جای نگرانی از سوی همشهریان نیست.

در این اطلاعیه خاطر نشان شده است: ضمن تکذیب کلیپ منتشره در فضای مجازی، همان گونه که مسئولان وزارت بهداشت و درمان و رئیس دانشگاه علوم پزشکی قم اشاره کرده است، به اطلاع مردم عزیز استان قم می رسانیم تاکنون هیچ مورد مثبت کرونا مشاهده نشده است.

در پایان این اطلاعیه افزوده شده است: رعایت اصول بهداشتی و شستشوی دست از جمله مسائلی مورد تأکید است.

این ها بخش هایی از خبری بود که در رسانه های

فصل نامہ فرهنگ،
آموزش و ترویج

فضای مجازی و گزارش‌های لحظه‌به‌لحظه، این نام دیگر برای همه آشنا شد. ترس و واهمه همه را فراگرفت؛ مخصوصاً با انتشار این خبر که ایران بعد از چین بیشترین تلفات را داشته است.

انگار این مهمان ناخوانده جا خوش کرده، قرار نیست کمی فکر کند در حال چه خراب‌کاری است. نمی‌داند با ورود بی‌هنگامش همه‌چیز را زیر سؤال برده است. چه تشنت و چه التهایی ایجاد کرده است. همه‌جا سخن از کووید ۱۹ یا کرونا است. با شنیدن این نام همه ترس به اندامشان افتاده است. عجیب است این چیزی که مهمان است. مهمان نباید ترسناک باشد؛ اما انگار مهمان نیست، کم‌کم دارد جای مهمان با صاحب‌خانه عوض می‌شود و او صاحب‌خانه شده است و قصد رفتن ندارد که هیچ، در حال گسترش و پیشرفت و توسعه است.

خبر توسعه‌اش به‌سرعت پیچید؛ حتی سریع‌تر از توسعه یافتن خودش.

۹ اسفند

شانزده کشور کانادا، لبنان، امارات، بحرین، کویت، افغانستان، عراق، عمان، پاکستان، گرجستان، چین، استونی، نیوزلند، بلاروس، بریتانیا و آذربایجان اعلام کرده‌اند که افرادی مبتلا به کرونا ویروس را شناسایی کرده‌اند که از مبدأ ایران آمده‌اند.

کووید ایرانی

اگر تا دیروز به‌راحتی تجارتی بود و کسب‌وکاری و اشتغالی و درآمدی، مدرسه‌ای بود و مسجدی و مذهبی، انگار بانام کووید ایرانی، همه‌چیز دگرگون شد. همه را با خودش در حال همراه کردن است.

آن قدر پیشرفت کرد که سراسر جهان را با خود همراه کرد؛ حتی آن روستای دورافتاده‌ای که کیلومترها از مرکز شهر دور بود، او را همراه خودش کرد و مهمان‌خانه‌ها شد.

از عروسی تا عزا، همه‌چیز به‌عزا تبدیل شد. دیگر عروسی هم باقی نماند. او هم جای خودش را به عزا داد و عزایمان به عزایی سنگین‌تر تبدیل شد. دیگر نه مسجدی، نه هیئتی، نه روضه‌ای و نه امامزاده‌ای، همه‌چیز بسته شد. زیارتگاه‌ها بسته شد. همه از هم فرار می‌کردند. کافی بود شما سرفه یا عطسه‌ای بکنی، دیگر تمام بود. باید به گوشه‌ای از خانه و دور از اهل خانه می‌رفتی، انگار قیامتی به‌پاشده، انگار حکومت‌نظامی شده، همه‌چیز مرده شده، سکوت همه‌جا را فراگرفته، تمام شهر تعطیل شده.

این چه بلایی است؟! به کدامین گناهان گرفتاریم؟! هرکسی شایعه‌ای، سخنی و حدیثی به زبان دارد. از مسجد هم فراری شدند، از خیر نماز جماعت و هیئت و دعای کمیل و ندبه و توسل هم گذشتند و همه را ترک نمودند.

یکی می‌گوید: اگر شما تقوا دارید و دم از تقوا می‌زنید، پس چرا مساجد را بستید؟ دیگری می‌گوید: این‌ها بازی است! آن‌یکی می‌گوید: دین کارش تمام شد، علمش نم‌کشید و عمرش به پایان رسید. یکی می‌گوید: اگر شما باخدا باشید، چرا از ایران شروع شد؟ یکی می‌گوید: اگر شما مسلمانید و گناه نکردید، چرا گرفتار شدید؟ یکی می‌گوید: اگر می‌خواهید سالم بمانید و جانتان در امان باشد، مسجد و منبر و زیارت را رها کنید. ببینید پزشکان چه می‌گویند. تقوا دیگر کارایی ندارد، به‌جای برکت

فضائل اخلاقی، مثل مهربانی و صداقت یا رذایل اخلاقی، مثل کذب و حسادت، آثار خود را بر روان انسان در رفتار او نمایان می‌کند.

طبق علوم تجربی، درمانی، جامعه‌شناختی و روان‌شناختی، آرامش فکری برای درمان جسم، اهمیت زیادی دارد و منشأ بسیاری از بیماری‌های جسمی ما، بیماری‌های روحی است.

دین و معنویت، یاریگر و کامل‌کننده دانش پزشکی در شناخت، پیشگیری و درمان بیماری‌ها و افزایش کیفیت سلامت جامع‌نگر انسانی است و هرگز در قامت رقیب و مخالف با دانش‌های ریشه‌دار انسانی ظاهر نشده است. دین اصیل و حقیقی با عقل و دانش صحیح در تضاد نیست؛ بلکه مکمل و مؤید آن است؛ بنابراین توصیه به رعایت مسائل بهداشتی و پزشکی، اساساً هیچ منافاتی با رعایت مسائل معنوی، توبه و توسل ندارد و این هر دو در کنار هم می‌تواند مشکلات را حل کند. همان دینی که گناهان را علت برخی از بیماری‌ها و مشکلات انسان‌ها معرفی می‌کند، بی‌توجهی به بهداشت و مسائل پزشکی را هم نامطلوب و حتی حرام دانسته و بر نقش آن در بروز بیماری و فقر تأکید می‌ورزد.

وقتی این دلایل را می‌خواندم، به این پی‌بردم که علم و دین با یکدیگر در تقابل نیستند و آنچه از تضعیف دین منتشر می‌شود، به آن آسیبی نمی‌رساند؛ چراکه دین همیشه دین است؛ همیشه ایستاده است و جایگاهش استوار است و همچون کوه ماندگار ●

پی‌نوشت:

۱. اعراف: ۹۶.

سنگ از آسمان می‌بارد.

با فضایی مجازی این نوع حرف‌ها به سرعت بین همه نفوذ کرد. درد کووید کم بود، درد حرف‌های پرتنش و التهاب از سوی مردم نیز به آن اضافه شد. این‌ها را یکی باید جواب بدهد، یکی پاسخ بدهد مگر می‌شود دین به زانو بیفتد؟ من که باورم نمی‌شود. ولی نه! واقعیت و ته دل را بخواهی، چیز دیگری است؛ من هم دارم کم‌کم با این حرف‌ها هم کلام و همراه می‌شوم. نه من، همه هم کلام شده‌اند که دین و خدا هم دیگر کارایی ندارد... چرا کسی کاری نمی‌کند؟ چرا کسی با این حرف‌ها مقابله نمی‌کند؟ چرا کسی مانع این حرف‌ها نمی‌شود؟

مثل اینکه باید خودم دست به کار شوم. با کلی تلاش و گفتگو با مسئولان و مأموران این کار و با مبلغان و کارشناسان این فن، به یکسری جواب رسیدم که برایتان بازگو می‌کنم.

زانو زدن دین در برابر علم، درست نیست؛ مغالطه‌ای است بین دین و علم. دین و علم مکمل هم هستند، نه مقابل هم. علم تجربی صحیح و اطمینان‌بخش، هیچ‌کدام از معارف ما را نفی نمی‌کند.

ما علت و معلول داریم، علت‌های ما مادی و معنوی است. به حکم عقل و دین، رعایت آداب بهداشتی و مسائل درمانی لازمه سلامتی است. آن را، هم دین تأیید می‌کند و هم عقل صحه می‌گذارد. مسائل اخلاقی و معنوی هم علت دارد؛ هرچند علت مادی نداشته باشد و از دید ما پنهان باشد؛ ولی پنهان بودنش به معنای نبودن نیست. تأثیر خودش را بر سلامت جسم و روان انسان می‌گذارد.

سیار و جہان

دست در دست ہم دھیم بہ مہر نگاہے بہ طرح محلہ محور مسجد پایہ

بہ کوشش: محمد علی متین وفا

اشارہ: تعداد مساجد فعال در سطح استان تهران

بیش از دو ہزار مسجد است و این ظرفیت یک

بستر بی بدیل است کہ باید بہ بہترین شکل از آن

استفادہ کرد. در روزگاری کہ کرونا بہ ظاہر نقش

این عنصر اثرگذار فرہنگی را کمرنگ نمودہ، باید

بہ دنبال راہکاری برای برون رفت از این چالش بود.

تہدید کرونا موجب ایجاد فرصت شبکہ سازی

در مساجد شد و زمینہای برای تأثیر اجتماعی

بیشتر آنها، با حجت الاسلام والمسلمین پرویزی،

معاون محترم جذب و آموزش مرکز رسیدگی بہ

امور مساجد ہمراہ می شویم تا با طرح محلہ محور

مسجد پایہ بیشتر آشنا شویم.

ہادے عجیے

توضیحی پیرامون ہمانندے دین و سیاست

صفحہ ۲۸

محسن سعیدے

جایگاہ اجتماعے مرحوم شیخ مرتضیٰ حائری

صفحہ ۳۴

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

نکته‌ای که از آن
رنج می‌بریم، نبود
تشکیلات منسجم
در بین مساجد
است که این
مسئله به استان
تهران اختصاص
ندارد. مساجد
کشور به صورت
جزیره‌های پراکنده
وارد عرصه
خدمت‌رسانی
می‌شوند و
خدمات به درستی
دریافت و توزیع
نمی‌گردد

با توجه به این مسئله، نکته‌ای که از آن رنج می‌بریم، نبود تشکیلات منسجم در بین مساجد است که این مسئله به استان تهران اختصاص ندارد. مساجد کشور به صورت جزیره‌های پراکنده وارد عرصه خدمت‌رسانی می‌شوند و خدمات به درستی دریافت و توزیع نمی‌گردد. برای مثال گاهی می‌بینیم که یک مسجد پر از پتو می‌شود، در حالی که همان مسجد می‌توانست اقلام دیگری را فراهم کند. مجموع این نکات که در ابتدای سخن خدمت شما توضیح دادم، ما را به این نتیجه رساند که به تشکیلاتی نیازمندیم تا بتوانیم نیروهایمان، یعنی مردم و ائمه محترم جماعات سطح استان را به هم افزایی ویژه‌ای برسانیم.

به طور کلی و اجمالی طرح را معرفی نموده
و بفرمایید هدف از شکل‌گیری و اجرای

طرح چه بوده است؟

در مواقع مختلف مثل سیل، زلزله، نیکوکاری و مشکلاتی که در کشور پیش می‌آید، مساجد به عنوان یک پایگاه بسیار مهم نقش خدمات‌رسانی را بر عهده دارند. البته اگر یادمان نرفته باشد، این کار سابقه دارد و در دوران هشت سال دفاع مقدس و حتی جریاناتی که برای مدافعین حرم اتفاق افتاد، این نقش پررنگ بود. ضمن آنکه مساجد تهران این ظرفیت را دارند که هم استان را پوشش دهند و هم قسمت مهمی از کشور را تأمین نمایند. نمونه آن را در ایام زلزله کرمانشاه یا در ایامی که سیل نقاط مختلف کشور را فرا گرفت، مشاهده کردیم.

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

بعد از فرمایش حضرت آقا در آبان ماه ۹۹ و تأکید ایشان بر ظرفیت محلات و مساجد به صورت خاص، مسئولان امور مساجد هم به سرعت طرحی را که مدتی بود در ذهن داشتند، عملیاتی کرده و نمایش بیرونی تشکیلات را به منصفه ظهور گذاشتند.

در مرحله اول پانصد مسجد در سطح استان تهران انتخاب شدند که طی سلسله جلساتی، با مسائل مدیریتی، تشکیلاتی، امکانات و ظرفیت‌های آنها آشنا شدیم و توسط ائمه جماعت این مساجد، انتقال تجارب صورت گرفت. الحمدلله ائمه جماعت مساجد منتخب، افرادی هستند که هم صاحب فکر هستند، هم اغلب نیروی جوان و نیز جهادی هستند و به صورت ویژه می‌توانند کار را پیش ببرند. اولین دوره در آذر ماه سال ۱۳۹۹ طی دو هفته با

دعوت از گروه‌های ۱۵ تا ۲۰ نفره در دو نوبت صبح و بعد از ظهر برگزار شد. فرمایش حضرت آقا واقعاً انگیزه‌ای قوی شد که این کار تشکیلاتی و منسجم در مرکز رسیدگی به امور مساجد صورت گیرد. پانصد مسجدی که عرض شد، به صورت شبکه در سطح محلات استان تهران توزیع شدند. یعنی هر مسجدی که به عنوان مسجد محوری و جزء آن پانصد مسجد هست، قریب ده تا سیزده مسجد تحت پوشش خود دارد و به نوعی با این بستری که ایجاد شده، تقریباً اکثر مساجد تهران تحت پوشش کار تشکیلاتی قرار گرفتند. اگر چه نگاه ما این است که بتوانیم این پانصد مسجدی را که مساجد خوب و محوری ما به حساب می‌آیند، به فراخور موقعیت و ظرفیتشان، ارتقا دهیم تا خدمات‌رسانی بهتری

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

الحمد لله ائمه

جماعت مساجد

منتخب، افرادی

هستند که هم

صاحب فکر

هستند، هم اغلب

نیروی جوان و نیز

جهادی هستند

و به صورت ویژه

می توانند کار را

پیش ببرند

برگزار شد. در این شرایط ویژه اجازه فراموشی یا کمرنگ شدن جشن پیروزی انقلاب را ندادیم و خاطرات زیبایی ثبت شد.

برنامه های دیگری هم تا پایان سال و در آغاز سال آینده به تناسب ماه رجب و شعبان و ایام ماه مبارک رمضان در پیش داریم که به مرور برگزار خواهد شد.

پانصد مسجدی که اشاره نمودید، چه

ویژگی هایی دارند که انتخاب شدند؟

تجهیزات یا وسعت مسجد یا دسترسی به بخش های مختلف محله برای شما اهمیت داشت یا امام جماعت و هیئت امنای مسجد باید ویژگی خاصی داشته باشند که مسجدشان انتخاب شود؟

برای ما چند شاخص مهم بود. اولین نکته مهم برای ما این بود که بتوانیم در سطح محلات و شهرستان های تهران نمایندگانی فعال داشته باشیم تا برای اجرای برنامه ها بتوانیم برنامه ریزی مناسبی داشته باشیم.

فکر، نیروی جوانی و جهادی امام جماعت در انتخاب وی برای ما بسیار اهمیت دارد. بنابراین امکان دارد عزیزی منتخب ما باشد، ولی مسجدش مسجد بزرگی نباشد. یا امکان دارد مسجدش حتی در یک نقطه محوری خاص قرار نگرفته باشد. اولویت بعدی ما بحث مکان، وسعت و ... مسجد است.

با توجه به نقش ائمه جماعات، میزان

مشارکت ایشان در این طرح چقدر بوده؟

درصد پیشرفت این طرح را تاکنون چه میزان برآورد می کنید؟

داشته باشند.

احساس نیاز به تشکیلات از آنجا شدت گرفت که متوجه شدیم بعضی از خدمات و هزینه های انجام شده در مسجد، استفاده حداقلی دارد. مثلاً در موقعی بیشتر مساجد شروع کردند به آبیومو گرفتن که بیمارستان ها پس زدند و گفتند: «دیگر نیاز نیست؛ آبیومو ها دارد خراب می شود». بعد از اینکه این اتفاق افتاد، کار تشکیلاتی صورت گرفت. مثلاً مسجدی که در شمال تهران بود با مسجدی که در شهرری بود، توانستند با همدیگر ارتباط برقرار کنند و از ظرفیت یکدیگر بهره ببرند. یک مسجد ظرفیت نیرویی داشت، یک مسجد ظرفیت مالی داشت، یک مسجد مثلاً تولید ماسک داشت. اینها یکدیگر را شناختند و با هم افزایی به کمک یکدیگر شتافتند. در نظر داریم همین شیوه را در سال ۱۴۰۰ با قدرت بیشتر و انسجام بهتر پیش ببریم.

در ایام میلاد حضرت زینب (ع) که روز پرستار بود، همین پانصد مسجد به صورت منسجم در سطح استان تهران به بیمارستان ها و شبکه های بهداشت رفتند و تحت عنوان پویش #قدرشناس_شما مییم، از کادر پزشکی و پرستاران تشکر کردند. فضای بسیار خوب و دل انگیز و دوستانه ای در سطح بیمارستان ها با پیشاهنگی امام جماعت ها اتفاق افتاد و واقعاً کادر درمان فهمیدند که مردم قدرشناس آنها هستند. در این رفت و آمد ائمه محترم جماعات به بیمارستان ها و درمانگاه های مهمی که در رابطه با کرونا فعالیت داشتند، تصاویر بسیار زیبایی خلق شد.

در ایام بهمن ماه هم حدود صد مسجد انتخاب شدند و در روز ۲۲ بهمن نیز برنامه منسجم و خوبی

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

پانصد مسجد
به صورت
منسجم در سطح
استان تهران به
بیمارستان‌ها
و شبکه‌های
بهداشت رفتند و
تحت عنوان پوشش
#قدرشناس
شماییم، از کادر
پزشکی و پرستاران
تشکر کردند

برنامه رسانه‌ای و تمهیدات تبلیغاتی
شما برای معرفی طرح به نمازگزاران،

هیئت امناء عموم مردم چیست؟

مساجد ما همچنان با بحث کرونا درگیر بوده و
هنوز به طور کامل به بازگشایی مساجد نرسیده‌ایم.
با اینکه مساجد فعالیت خود را شروع کرده‌اند، ولی
از نظر کمی و کیفی هنوز به حد مطلوب نرسیده‌اند.
سیاست بر این بوده که کار به بلوغ خاص خودش
برسد و بعداً اگر بناست اعلام شود، کار رسانه‌ای
و فعالیت تبلیغاتی انجام گیرد. البته بعضی از
سازمان‌هایی که ارتباط داشتند، در جریان کار
هستند و همکاری‌شان با ما شکل گرفته است. در
آینده اطلاع‌رسانی خوبی در این زمینه هم خواهیم
داشت.

برای هماهنگی یا همکاری بیشتر
نهادهای و سازمان‌هایی که در محله

دخیل هستند، آیا خود امور مساجد هم تمهیداتی
اندیشیده یا قرار است که انجام شود؟ ضمناً همکاری
این نهادها با مسجد چگونه است؟

امور مساجد به تازگی وارد این طرح شده و
در مرکز ما این مدل کار، کار جدیدی به حساب
می‌آید. به همین خاطر اولاً توقع ما خیلی زیاد
نیست. چون همان طور که عرض کردم، در ابتدای
راه قرار داریم. ضمن اینکه چشم‌انداز ما برای
رسیدن به یک نقطه مطلوب در زمینه این طرح،
بازه زمانی دو تا سه سال است. البته به لطف
خدا و تلاش همکاران و ائمه محترم جماعات، در
همین مدت کوتاه بازدهی بین ۶۰ تا ۷۰ درصدی
داشته‌ایم.

چهارم در بعضی از نواحی به واسطه حضور
کسانی که خودشان به شاخصه‌های مورد
نظر ما نزدیک‌تر بودند و حتی پیش از طرح ما
کارهای مشابهی انجام می‌دادند، بهتر از این
عمل نموده‌اند. ولی بعضی نواحی، خوب عمل
نکرده‌اند که به سرعت باید خود را تقویت کنند.
جمع‌بندی بنده این است که بین ۶۰ تا ۷۰ درصد
این کار پیشرفت داشته و حتماً در سال‌های آینده
هم می‌تواند موفقیت شایانی داشته باشد.

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

لازم و ضروری
است که نهادها
و سازمان‌های
مختلف شبکه ما و
رئوس آنها را حتماً
بشناسند

پایه این کار به صورت ویژه، هم توسط نواحی ما انجام می‌شود و هم توسط قسمت نظارت و ارزیابی مرکز. مرکز رسیدگی به امور مساجد در یک قسمت ورود پیدا کرده و کارهایی سپرده شده که نظارت و ارزیابی خاص خود را دارند. حتی فرم‌هایی تهیه و آیت‌م‌هایی برای این کار مشخص شده جهت بحث نظارت و ارزیابی که الحمدلله در حال انجام شدن است.

ضمن تشکر از جنابعالی، به عنوان نکته
پایانی اگر مطلبی دارید، بفرمایید.

از شما متشکرم به خاطر اینکه این فرصت را در اختیارم گذاشتید. امیدوارم با نظر لطف خداوند متعال و حضرات معصومین (علیهم‌السلام)، این کار بسیار خوبی که در سطح مساجد استان تهران صورت گرفته، هر چه زودتر به بلوغ خاص خودش برسد و ما حتی توانمندی این را داشته باشیم که این نمونه و الگو را در سایر استان‌ها معرفی کنیم تا از ظرفیت بی‌بدیل و بی‌نظیر مسجد به نفع مردم و اسلام استفاده کنیم.

حتماً این اتفاق باید بیفتد. در مرحله اول از جهت معرفی، قسمتی از کارها به نواحی ما در امور مساجد برمی‌گردد و باید افراد را به دیگر مراکز معرفی کنیم. لازم و ضروری است که نهادها و سازمان‌های مختلف شبکه ما و رؤس آنها را حتماً بشناسند. همچنین ارتباطات سازمانی ما با سایر نهادها مثل سپاه پاسداران، یا نهادهای حوزوی مثل مرکز خدمات، مرکز مدیریت حوزه، اداره اوقاف که جزء نهادهای حوزوی هستند، در حالت حداکثری خودش دارد انجام می‌شود. برای نهادها و سازمان‌های دیگر مثل شهرداری و ادارات مختلف، آن‌هم در حال انجام است. در معاونت فرهنگی شهرداری معرفی صورت گرفته و آنها به‌طور کامل از کار ما مطلع هستند.

ساز و کار اجرایی مرکز رسیدگی به امور
مساجد برای رصد این برنامه‌ها چیست؟

یکی از کارهایی که حتماً می‌تواند درصد موفقیت ما را بالاتر ببرد، بحث نظارت، ارزیابی و رصد برنامه‌هاست. در طرح محله محور، مسجد

سیاستِ پدر و مادر دار!

توضیحِ پیرامون همانندے دین و سیاست

ہادے عجیے

فصل نامہ فرهنگ،
آموزش و ترویجیے

حقیقت این است
که سیاست نیز
پدر و مادر دارد!
هر نوع نگاهی در
سیاست، خود
تولدیافته مبنائی
فکری است. این
مبنائی، نوع نگاه
سیاسی و ورود
افراد به عرصه
سیاست را ترسیم
می کند

دارد! هر نوع نگاهی در سیاست، خود تولدیافته
مبنائی فکری است. این مبنائی، نوع نگاه سیاسی
و ورود افراد به عرصه سیاست را ترسیم می کند. در
نگاه انسان محور و سودمحور، باید نان را به نرخ روز
خورد و برای رسیدن به سود، بر شانه دیگران سوار
شد.

اما در نگاهی که هدف آفرینش انسان را عبادت
می داند (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ)^۱
داستان چیز دیگری است. بر پایه این فلسفه
وجودی، انسان در هر عرصه ای باید قطب نمای
حرکتش را به سوی خداوند تنظیم کند که: «قُلْ إِنْ
صَلَّاتِي وَنُكْحِي وَمَخْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»^۲

روزهایی مانند ۹ دی و ۲۲ بهمن که می شود، کم
نیستند مسئولانی که نطق های انقلابی آنها، اندر
لزوم ولایت مداری و ولایت مدار بودن مردم گرم
می شود. اما طنز ماجرا اینکه برخی از اینان، آنهایی
هستند که در مواضع مختلف و هر جا که به نفعشان
باشد، مملکت و ولایت را به راحتی می فروشند برای
چند روز ریاست و سیاست؛ اما با این حال هر وقت
لازم باشد، ولایت مدار می شوند برای دو روز بیشتر
بقای در فضای سیاسی کشور!

اینجاست که بسیاری می گویند: سیاست پدر و
مادر ندارد!

اما حقیقت این است که سیاست نیز پدر و مادر

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

می بینیم؛ از طرفی حضرت بارها بر دنیا طلبی و مطامع دنیوی سرکوفت زده و آن را تحقیر نموده اند؛ تا جایی که می فرمایند: «این دنیا نزد من از استخوان خوکی که در دست یک آدم جذامی باشد، پست تر است».^۴

از سوی دیگر بارها برای گرفتن زعامت مردم که ظاهرا دنیاگرایانه است حرکت هایی انجام داده اند؛ از جمله شرکت در اقدام هایی بعد از رحلت پیامبر ﷺ و شرکت در شورای انتخاب خلیفه سوم.

کلید حل این تعارض ظاهری در نکته بیان شده ابتدای یادداشت است. آنجا که ورود سیاسی و حکومت به خودی خود طرح می شود، قدرت سیاسی در دیدگاه ایشان از پست ترین هاست. اما اگر ابزاری برای بندگی خداوند و حرکت توحیدی باشد، برای آن، تلاش نیز می کنند. این جمع بندی در بیان حضرت هود داشت: «به خدایی که دانه را شکافت، و انسان را به وجود آورد، اگر حضور حاضر، و تمام بودن حجت بر من به خاطر وجود یاور نبود و اگر نبود عهدی که خداوند از دانشمندان گرفته

در این نگاه، هیچ ساحتی از ساحت زندگی انسان، خارج از این حکم کلی نیست؛ به ویژه حضور اجتماعی و سیاسی افراد. به همین دلیل، خداوند نصرت به یاری کنندگان خود را مشروط کرده است به اینکه در حضور اجتماعی و سیاسی نیز محور را تقویت عبادت الهی قرار دهند: «... لِيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ الَّذِينَ إِذَا مَكَانَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَحَقُّوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ».^۵

پاسخی به یک تعارض

مادر بیان امیرمؤمنان دو حرکت به ظاهر متعارض

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

اگر هدف از ورود
سیاسی و حرکت
در جریان های
سیاسی، تحقق
احکام و وظایف
الهی باشد،
بسیاری از
مشکلات حل
است. اما برخی
ورود سیاسی را از
ابتدا اشتباه ترسیم
می کنند و دوگانه
دین و سیاست و
اخلاق و سیاست
را رقم می زنند

که در برابر شکمپارگی هیچ ستمگر و گرسنگی هیچ
مظلومی سکوت ننمایند، افسار شتر حکومت را
بر کوهانش می انداختم و پایان خلافت را با پیمان
خالی اولش سیراب می کردم. آن وقت می دیدید که
ارزش دنیای شما نزد من از اخلاط دماغ بُز کمتر
است».^۵

معمار کبیر انقلاب، تربیت شده این مکتب است.
ایشان می فرمایند: «همواره انسان باید از راه بندگی
خدا در جامعه وارد شود، کارهایش برای او باشد. هر
فعلی که از او صادر می شود، باید برای رضای خدا
باشد».^۶

اگر هدف از ورود سیاسی و حرکت در جریان های
سیاسی، تحقق احکام و وظایف الهی باشد، بسیاری
از مشکلات حل است. اما برخی ورود سیاسی را از
ابتدا اشتباه ترسیم می کنند و دوگانه دین و سیاست و
اخلاق و سیاست را رقم می زنند. مقام معظم رهبری
در ترسیم این نگاه اشتباه می فرماید: «یک دوگانه
[در مواجهه با حوادث]، رعایت ضوابط و حدود
شرعی و عدم رعایت اینهاست. گاهی ما در دوره
مبارزات هم، قبل از انقلاب می دیدیم، بعضی ها
که در کار مبارزه خیلی فعال بودند، خیلی از مسائل
شرعی و مانند اینها را اهمیت نمیدادند. می گفتند
آقا داریم کار می کنیم برای مبارزه، برای هدف؛
حالا مثلاً فرض کنید نماز اول وقت هم نشد، نشد؛
یا فلان مسئله هم نشد؛ تهمت و غیبت و از این
چیزها هم اگر چنانچه پیش می آمد، برایشان خیلی
اهمیت نداشت».^۷

این اشتباه، ریشه در ساخت اشتباه این دوگانه
دارد؛ در حالی که با نگاه ابزاری به سیاست - که
برای بندگی خداوند است - بسیاری از مشکلات از

ریشه درمان خواهد شد. آنگاه است که یک نظام
توحیدی شکل می گیرد.

در تبیین و درک نگاه امام خمینی قدس سره نسبت به
نظام توحیدی می توان به بیانات ایشان مراجعه
کرد: «مسئله نظام توحیدی معنایش این است که
همه شان دنبال حکم خدا باشند. همه توجه به خدا
داشته باشند. هر کس هر کاری می کند، برای خدا
بکند. این نظام توحیدی است. یعنی همه یکی
است. جوش خوردند به هم. آن نظامی که این برای
خودش می کشد و آن برای خودش می کشد، و این
به آن فحش می دهد، و آن به او بد می گوید، این
نظام توحیدی نیست».^۸

پی نوشت:

۱. ذاریات: ۵۶.

۲. انعام: ۱۶۲.

۳. حج: ۴۱، ۴۰.

۴. «وَاللّٰهُ لَنُبَايِعَنَّ هٰذِهِ اَهْلًا فِی عَیْنِی مِنْ عِرَاقٍ خُزَیْرَ فِی

یَدِی مَجْدُوم» (نهج البلاغه، صبحی صالح، ص ۵۱۰).

۵. «وَالَّذِی فَلَیَ الْحَبَّةُ وَبَرَآ النَّسَمَةَ لَوْ لَا خُضُوعُ الْحَاضِرِ وَ

قِیَامُ الْحُجَّةِ بِوُجُودِ النَّاصِرِ وَمَا أَخَذَ اللّٰهُ عَلَی الْعُلَمَاءِ اَلَا یَقَارُؤْا

عَلِی كُطَّةٍ ظَالِمٍ وَلَا سَغَبٍ مَّظْلُومٍ لَا لَقَبَتْ حَبْلَهَا عَلِی غَارِبَهَا وَ

لَسَقَبَتْ اَخْرَهَا بِكَاسِ اُولِیَّهَا وَلَا لَفِیْتُمْ دُنْیَاكُمْ هَذِهِ اَزْهَدَ عُنْدِی

مِنْ عَقْطَةِ عَزْر» (همان، ص ۵۰).

۶. صحیفه امام قدس سره، ج ۱۴، ص ۳۷.

۷. بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری،

۱۳۹۷/۱۲/۲۳.

۸. صحیفه امام قدس سره، ج ۱۲، ص ۴۴-۴۵: سخنرانی در جمع

انجمن اسلامی کارکنان وزارت صنایع و معادن.

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

مدیر مسجدمان باشیم

تقویت مهارت برنامه ریزی برای اداره مسجد

رامین قریان نژاد

مسجد پایگاه و
کانونی فرهنگی
معنوی است که
مهم ترین اهداف
تربیتی را در
برنامه های خود
گنجانده است

مسجد می زند، باید در این مدیریت حضور فعال داشته باشد. حال امام جماعت به عنوان مبلغ برای موفقیت در مدیریت فرهنگی مسجد باید به برخی مهارت ها تسلط داشته باشد. یکی از مهم ترین مهارت ها در اداره مسجد، مهارت برنامه ریزی است که می توان آن را اصلی ترین مهارت در مدیریت مسجد دانست. بدون برنامه ریزی نمی توان هیچ کاری را پیش برد. در مدیریت مسجد، این مسئله خود را بیش از هر جای دیگری نشان می دهد. از دیدگاه دین مبین اسلام برنامه ریزی فایده های زیادی دارد. امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) در خصوص لزوم برنامه ریزی در کارها می فرماید: «أَمَّا زُتُّ الدُّوْلُ إِنِّشَاءُ الْحِیَلِ»^۱ بقای دولت به برنامه ریزی و چاره اندیشی در امور مبتنی است». همچنین آن حضرت در احادیث و روایات دیگری، برنامه ریزی را بهترین ابزار برای نیل

زمانی که پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) پس از هجرت به مدینه، اولین پایگاه فکری و اعتقادی خود را به عنوان مسجد تأسیس کرد، این مکان به مرکز اصلی حکومت داری و تجمع جهت عبادات و برنامه ریزی و مهم ترین مرکز در دنیای اسلام تبدیل شد. این مکان پس از برقراری حکومت های اسلامی در تمام بلاد تحت لوای اسلام، همواره محوریت خود را در یک شهر یا روستا حفظ کرده است.

شاید یکی از مهم ترین رسالت های مسجد در تراز انقلاب اسلامی، رسالت تربیتی آن باشد که متأسفانه مغفول مانده است. مسجد پایگاه و کانونی فرهنگی معنوی است که مهم ترین اهداف تربیتی را در برنامه های خود گنجانده است. برای رسیدن به این اهداف، نیاز به یک مدیریت فرهنگی است که امام جماعت به عنوان فردی که حرف اول را در

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

بقای دولت به
برنامه ریزی و
چاره اندیشی در
امور مبتنی است

به هدف و در جایی دیگر برنامه ریزی را باعث کاهش اشتباه ها می داند. روایات و احادیث بسیاری در اهمیت برنامه ریزی به ما می آموزد که برای مدیریت مکان مقدسی به نام مسجد، باید برنامه ریزی صحیحی داشته باشیم. برنامه ریزی بر دو گونه است: برنامه ریزی کلی و برنامه ریزی اجرایی. امام جماعت باید برای بهداشت و نظافت، تأمین هزینه ها، اقامه نماز، برگزاری مراسم ها، کلاس های فرهنگی و اعتقادی و معارف، سخنرانی و امور دیگر مسجد دارای طرح برنامه سالانه مشخص باشد تا بتواند به خوبی این برنامه ها را اجرا کند.

در برنامه ریزی امور مسجد باید موضوعات به دو دسته عام و خاص تقسیم شود. از عوامل مؤثر در فعالیت های عمومی مساجد، برنامه ریزی برای بیان نقش مسجد در ترویج معارف اصیل اسلامی است. این موضوع بسیار مهم است که مسجد چگونه می تواند انسان را از پلیدی ها و جهالت نجات بخشد و به ملکوت اعلا پیوند دهد؟ نقش مسجد در صیقل دادن روح انسان چیست؟ همچنین بیان نقش مسجد در تبیین موضوعات اجتماعی و فرهنگی بسیار مهم است. امروزه با توطئه و فضا سازی های مختلفی در فضای حقیقی و به خصوص مجازی روبرو هستیم که باید مدیریت مسجد برای تبیین این موضوعات برنامه داشته باشد. کارسازترین راه مقابله با این توطئه ها، مسلح کردن جوانان به مسائل اعتقادی و آگاه ساختن آنان به مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی است

که اجرای این کار در محیط مسجد تأثیرگذارتر از هر محیط دیگری است.

از دیگر فعالیت های عمومی مسجد که امام جماعت با برنامه ریزی مناسب می تواند به آن جذابیت ببخشد، بیان تفسیر، تجزیه و تحلیل مسائل فرهنگی و اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و در یک کلام، مسائل روز است. نکته مهم در برنامه ریزی برای اجرای فعالیت های عمومی این است که این فعالیت ها باید به گونه ای برنامه ریزی شود که مخل آسایش و آرامش و اوقات فراغت همسایگان مسجد نشود.

اما در خصوص برنامه ریزی در موضوعات خاص باید احترام به شخصیت

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

در خصوص
برنامه ریزی در
موضوعات خاص
باید احترام به
شخصیت جوانان
در جذب جمعیت
جوان و نوجوان
به مسجد مورد
اهمیت قرار گیرد

برای جوانان و نوجوانان، به طوری که این قشر مسجد را محیطی امن و همانند خانه خود قلمداد کند. البته فعالیت ها باید به گونه ای برنامه ریزی شود که مراعات اوقات نمازگزاران را مورد توجه قرار دهد؛ زیرا بی توجهی به این مسئله موجب بی میل شدن برخی نمازگزاران به نماز جماعت می شود و از کیفیت سایر برنامه های مسجد نیز می کاهد. در ضمن باید از اجرای برنامه های اضافی در مسجد خودداری کرد؛ یعنی به جز نماز جماعت و اجرای برنامه هایی مانند سخنرانی و قرائت دعا که از قبل برنامه ریزی شده است، از برنامه های اضافی دیگر که گاهی در بعضی مساجد اجرا می شود، خودداری شود. نماز جماعت در هر سه وقت در اول وقت شرعی در مسجد برگزار شود تا نمازگزاران به طور منظم در مسجد حضور یابند. در برنامه ها و سخنرانی ها از سخنرانان متخصص به منظور جذابیت بیشتر برنامه دعوت شود. اگر افراد متخصص و با برنامه های هدفدار در سخنرانی ها شرکت کنند، موجب رشد و پویایی برنامه های مسجد می شود. برای جذب تمام اقشار به خصوص جوانان به مسجد باید برنامه ریزی دقیق و متنوعی وجود داشته باشد. با برنامه ریزی جذاب و منظم می شود کارکرد مسجد را به همان مسجد النبی ﷺ صدر اسلام برگرداند و مسجدی با تراز انقلاب اسلامی داشت.

پی نوشت:

۱. غرر الحکم، حدیث ۱۲۳۰.

جوانان در جذب جمعیت جوان و نوجوان به مسجد مورد اهمیت قرار گیرد. وقتی جوان احساس کند برنامه ای در مسجد برای او تدارک دیده شده و حضورش در مسجد موجب ارتقای شخصیت وی می شود و توسط امام جماعت و اهل مسجد مورد احترام قرار می گیرد، حضور در مسجد و روی آوردن به این مکان مقدس را ارزش می داند و سعی می کند روز به روز بر فعالیت و حضور خود در مسجد بیفزاید. تشویق جوانان و نوجوانان به شرکت در نماز جماعت از عوامل مؤثر در کامیابی برنامه های مدیریتی مسجد است؛ برنامه هایی مانند برگزاری جشن ها و اعیاد در مسجد، دید و بازدید اهالی مسجد و سرکشی به منازل نمازگزاران و برنامه های متنوع

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

فقیه اجتماع

برش های از جایگاه اجتماع مرحوم شیخ مرتضی حائری

محسن سعید

نمازهای جماعت
ایشان از شکوه و
معنویت خاصی
برخوردار بود
و علاقه مندان
جهت بهره برداری
معنوی، در آن
شرکت می کردند.
در عین حال از
ریاست و مورد
توجه قرار گرفتن
اجتناب می ورزید

آیت الله حاج شیخ مرتضی حائری یزدی را به حق
می توان یکی از فقه های برجسته معاصر دانست که در
کنار آثار و مجاهدت های علمی، خدمات اجتماعی
قابل توجهی هم داشته است.

این عالم ربانی در مباحث علمی و فقهی به
مرتبه ای رسیده بود که بسیاری از علما و مراجع
تقلید کنونی، از شاگردان ایشان می باشند. حاج آقا
مرتضی، فرزند ارشد شیخ مؤسس - آیت الله حاج
شیخ عبدالکریم حائری یزدی - چهاردهم ذی الحجة
سال ۱۳۳۴ ه. ق در اراک به دنیا آمد. آیت الله شیخ
مرتضی حائری یزدی دروس حوزوی را در محضر
عالمان و استادانی فرا گرفت که هر یک قله ای در
علم و تقوا به شمار می آیند. از جمله آنان می توان به
آیات عظام سید محمد تقی خوانساری، سید محمد
محقق داماد، سید محمد حجت کوه کمری، سید

حسین بروجرودی و پدر گرامی شان شیخ عبدالکریم
حائری اشاره کرد.

از محفل درسی و علمی آیت الله شیخ مرتضی
حائری، طی بیش از چهل سال، فقها و علمای
متعددی بهره بردند. همچنین چندین اثر علمی
از ایشان به جای مانده که کتاب ارزشمند خلل
الصلاة و احکامه مورد توجه و استفاده محققان و
صاحب نظران قرار گرفته است.

ایشان با آنکه فقیهی ماهر و مجتهد و استادی
ژرف اندیش بود، رساله عملیه نوشت و هیچ گاه
دنبال مرجعیت نبود. حتی برای درس گفتن بر منبر
نمی نشست. با آنکه جمعیت شاگردان وی کم نبود،
باز پای منبر روی زمین می نشست و درس می گفت.
آیت الله حائری که در سال های پایانی عمر
خود از بیماری قلبی رنج می برد، سرانجام در

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

**مردم قم آیت الله
حائری را به
خدمات اجتماعی
و خدمت به
محرومان
می شناسند.
ایشان خود از
اوایل زندگی طعم
فقر و نداری را
چشیده بود**

جماعت ایشان از شکوه و معنویت خاصی برخوردار بود و علاقه‌مندان جهت بهره‌برداری معنوی، در آن شرکت می‌کردند. در عین حال از ریاست و مورد توجه قرار گرفتن اجتناب می‌ورزید. نقل شده یک بار که در روز عید قربان در صحن مسجد امام حسن عسکری (علیه السلام) نماز عید می‌خوانده، بعد از نماز دعایی خوانده شد و مردم به سجده رفتند. ایشان از این فرصت استفاده کرده و در حالی که مردم در سجده بودند، از مسجد خارج شد تا در معرض روی آوردن مردم و دست‌بوسی قرار نگیرد.

خدمت به محرومان و نیازمندان

مردم قم آیت الله حائری را به خدمات اجتماعی و خدمت به محرومان می‌شناسند. ایشان خود از اوایل زندگی طعم فقر و نداری را چشیده بود. با

اسفند ۱۳۶۴، دارفانی را وداع گفت و پس از تشییع باشکوه، در مسجد بالاسر حرم حضرت معصومه (علیها السلام) و پایین پای پدر بزرگوارش به خاک سپرده شد. آنچه گذشت، گوشه‌ای از حیات علمی این عالم پارسا بود. اما در کنار مجاهدت‌های علمی، در عرصه‌های اجتماعی و حتی سیاسی هم فعال بود. اقامه نماز جماعت و خدمت فراوان به محرومان، از جمله فعالیت‌های اجتماعی آیت الله حائری است. ایشان همچنین از سوی مردم اراک در مجلس خبرگان قانون اساسی عضو بود.

اقامه نماز جماعت

آیت الله حائری در کنار فعالیت‌های علمی خود به اقامه نماز جماعت در مسجد اعظم و مسجد امام حسن عسکری (علیه السلام) می‌پرداخت. نمازهای

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

معروف است که
بیش از شصت
بار به زیارت
ثامن الحجج
(ع) مشرف شد
که بیشتر آنها
بدون هیچ گونه
تشریفاتی و گاهی
با وسیله های نقلیه
عمومی و حتی
باری بوده است

وجود اینکه پدرشان زعامت و مرجعیت گسترده ای داشت، اما معروف است که شب فوت آیت الله حاج شیخ عبدالکریم حائری، فرزندانشان چیزی برای خوردن نداشتند. حضرت امام خمینی ره در یکی از سخنان خود درباره ساده زیستی روحانیت و در پاسخ به سخن برخی که روحانیون را مفت خور می دانستند، فرمودند: «آیا ما مفت خوریم که مرحوم حاج شیخ عبدالکریم ما وقتی از دنیا می رود، همان شب آقا زاده هایش شام نداشتند؟»^۱

آیت الله حائری تا پایان عمر در خانه پدری اش که بسیار قدیمی و فرسوده بود و در خیابان چهار مردان قم قرار دارد، زندگی کرد. اهتمام ویژه به حل مشکل نیازمندان و حاجتمندان داشت، در خانه اش به روی مردم باز بود و مردم می توانستند به راحتی نیازهای خود را با او در میان بگذارند.

اگر در جایی برایش کمک کردن ممکن نبود، با احترام عذرخواهی می کرد. از خدمتکار ایشان نقل شده یک روز آقایی در منزل آمد و از ایشان کمکی خواست که در توانشان نبود. شخصی به من گفت: برو بگو آقا در منزل نیست. ایشان برآشفته و گفت: یعنی دروغ بگوییم؟ هرگز! سپس خودشان با احترام از آن شخص عذرخواهی کردند.

تأسیس جلسات سرپرستی ایتم در قم

اول حلقه وصل میان توان توانگران و نیاز نیازمندان بود. به واسطه اعتبار و جایگاهی که داشت، جمعی از بازاریان و تجار با محوریت او به امور فقرا و مستمندان رسیدگی می کردند. یکی از این موارد تأسیس جلساتی برای پیگیری نیازها و سرپرستی ایتم در

قم بود که همچنان ادامه دارد. در این جلسات جمعی از بازاریان متدین و کسبه علاقه مند به امور خیر به شکل آبرومندانه به وضعیت خانواده های بی سرپرست رسیدگی کرده و احتیاجات آنها از قبیل غذا، لباس و جهیزیه را فراهم می کنند.

تأسیس صندوق ذخیره علوی

قرض الحسنه و قرض دادن به فقرا، یکی از سنت های حسنه است که در جامعه اسلامی وجود دارد و به وسیله آن نیازهای مستمندان و محتاجان به صورت آبرومندانه برآورده می شود. یکی دیگر از خدمات اجتماعی و ماندگار آیت الله شیخ مرتضی حائری در همین زمینه، تأسیس صندوق ذخیره علوی قم است. این صندوق که دو شعبه در بازار و خیابان صفاییه قم دارد، سال هاست با پرداخت وام قرض الحسنه از محل سپرده بازاریان، به برطرف کردن نیاز مستمندان می پردازد.

شوق فراوان به زیارت امام رضا علیه السلام جلوه دیگری از حیات این عالم ربانی است. معروف است که بیش از شصت بار به زیارت ثامن الحجج علیه السلام مشرف شد که بیشتر آنها بدون هیچ گونه تشریفاتی و گاهی با وسیله های نقلیه عمومی و حتی باری بوده است. نقل شده اگر در درس حدیثی از علی بن موسی الرضا علیه السلام خوانده می شد، اشک از دیدگانش سرازیر می گشت ●

پی نوشت:

۱. صحیفه نور، ج ۱۶، ص ۹۲.

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

ریا امری قلبی
است و زمانی رخ
می دهد که کاری را
برای دیگران انجام
بدهیم، نه هر کاری
که نمایان انجام
شود

ریا را ترک نکنید!

آنچه انسان را به اوج می برد

محمدصادق نظری

استادقرائتی درخاطره ای می گفتند:

چند سال پیش، با برادر عزیز، رسول خادم
قهرمان کشتی ایران تماس گرفتم و به ایشان گفتم:
بعد از اینکه در آمریکا بر حریف خود پیروز شدی
یک سجده شکر بجا بیاور. ماهواره های کشورهای
دنیا نشان می دهند، می گویند چرا این کار را کرد.

می گویند این مسلمان است. مسلمان ها وقتی خدا
به ایشان نعمتی می دهد سجده شکر می کنند.
گفت: ریا نمی شود؟ گفتم: بعضی عبادت ها با
نظا هر همراه است؛ مثل اذان و نماز جماعت. از
طرفی آن ریایی حرام است که خودت را مطرح
کنی؛ اما اگر ضعف و بندگی خود و بزرگی خدا را

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

برای دعوت عملی
دیگران به انجام
کار خیر، گاهی
لازم است در
مقابل مردم برای
رضای خداوند، در
آن کار سهیم شد
تا دیگران نیز به
شرکت در آن کار
ترغیب شوند

نشان دادی، آن هم بعد از پیروزی بر حریف خود و در کشور کفر، این دیگر ریا نیست. ایشان به مسابقات رفت. قهرمان شد. سجده کرد. ماهواره ها هم نشان دادند. وقتی برگشت [یکی از بزرگان] یک حج هم به او هدیه داد.^۱ اگر از این اقدام شک کردیم و تصور کنیم که ریا انجام شده است، علتش این است که معنای ریا و شرایطش را نمی دانیم.

تعریف ریا

ریشه واژه ریا، کلمه «رؤیت» به معنای دیدن است.^۲ اما هر دیده شدنی ریا نیست. ریا در کلام امام صادق (علیه السلام) سه علامت دارد:

۱. اگر مردم او را ببینند بانشاط می شود؛
 ۲. تنها که شود کسالت او را فرامی گیرد؛
 ۳. دوست دارد در تمام کارهایش او را ستایش کنند.^۳
- نتیجه اینکه ریا امری قلبی است و زمانی رخ می دهد که کاری را برای دیگران انجام بدهیم، نه هر کاری که نمایان انجام شود. نکته مهم اینکه اگر به قصد صحیح الهی کاری را نمایان انجام دهیم، ریا نشده است.

ریای مستحب

از این بالاتر اینکه نه تنها هر کاری که در مقابل دیگران انجام دهیم، ریا نیست، بلکه گاهی لازم است که ریا کنیم! مثلاً امام جمعه خرمشهر برای انتقال خط لوله آب این شهر، در مقابل دوربین های متعدد مشغول جوشکاری شد. این کار چون به

نوعی دلجویی از کارگران و خسته نباشید به آن ها بود و آموزشی برای دیگر مسئولین که در دل میدان حاضر شوند، از مصادیق ریا مستحب بود. البته قرار است گاهی این گونه انجام شود، نه همیشه. برای دعوت عملی دیگران به انجام کار خیر، گاهی لازم است در مقابل مردم برای رضای خداوند، در آن کار سهیم شد تا دیگران نیز به شرکت در آن کار ترغیب شوند. در خصوص کمک به مستمندان با آنکه تاکید بسیاری بر مخفی بودن آن شده است اما در یک حرکت اجتماعی که قرار است تعداد زیادی از نیازمندان حمایت شوند، خوب است افراد معتمد مانند ائمه جماعات پیشگام شده و در اولین قدم، به صورت عمومی کمک های خود را اهدا نمایند تا دیگران هم به این کار ترغیب شوند.

اگر می خواهیم فضای فرهنگی جامعه ایمانی شود، همه وظیفه داریم آنچه را که دستور به انجام اجتماعی آن شده است را در جامعه بروز دهیم؛ مانند برگزاری جلسات قرآن، دعا و اعتکاف، نمایان کردن صدای اذان، پوشش حجاب برتر، افشای سلام و گفتن بلند بسم الله در ابتدای هر کاری و انجام نمازهای مستحبی در خانه، با توجه به نتیجه الگویی برای فرزندان و نمازهای واجب به جماعت با توجه به نتیجه اجتماعی آن. در انجام این اعمال، خجالت و حیای از دیگران راهی نباید داشته باشد. امام سجاد (علیه السلام) هشدار می دهند:

«مؤمن هیچ عمل خیری را از روی ریا انجام نمی دهد و از روی حیای از دیگران، ترک نمی کند».^۴ به همین نسبت امام جماعتی که در دید اهل محل به عنوان الگو شناخته می شود، لازم است در

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

مؤمن هیچ عمل
خیری را از روی
ریا انجام نمی دهد
و از روی حیای
از دیگران، ترک
نمی کند

می شود؛ بنابراین اگر در عبادات نیز نسبت به قوی ترین و بالاترین موجود یعنی خداوند متعال ریا کنیم اشکالی ندارد و علاج ریا می شود.^۶ از آنجاکه انسان علاقه به ابراز کارهای خوبی که انجام داده است را دارد، بهترین کار این است که این احساس را در ارتباط با خداوند بروز دهد. این ریا و خودنمایی و واگویی کردن و ابراز کارهای خوب برای او، انسان را به اوج می برد. شاید علت حرام بودن ریا برای دیگران، واجب بودن^۷ ریا برای خداست! در نتیجه تا می توانید، برای خدا ریا کنید!

پی نوشت:

۱. حجت الاسلام والمسلمین قرآنی، اولین دوره آموزشی انتقال تجارب تبلیغی، www.balagh.ir.
۲. ابی علی الفضل بن الحسن الطبرسی؛ مجمع البیان، ج ۲، ص ۶۵۰.
۳. «لَمُرَائِي ثَلَاثُ عَلَامَاتٍ يَكُنُّ إِذَا كَانَ وَخَذَهُ وَيُشْطُ إِذَا كَانَ النَّاسُ عَنْدَهُ وَيَتَعَرَّضُ فِي كُلِّ أَمْرٍ لِلْمُخَمَدَةِ» ابن بابویه، محمد بن علی، الخصال، ج ۱، ص ۱۲۱.
۴. «عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ ع قَالَ: الْمُؤْمِنُ... لَا يَغْمَلُ شَيْئاً مِنْ الْخَيْرِ رِيَاءً وَلَا يَتَرَكُهُ حَيَاءً» کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۲، ص ۲۳۱.
۵. «كُونُوا دُعَاةَ النَّاسِ بِغَيْرِ أَسْنَتِكُمْ لِيَرْوَاكُمْ أَلْوَرَعُ وَ الْإِجْتِهَادُ وَالصَّلَاةُ وَالْخَيْرُ فَإِنَّ ذَلِكَ دَاعِيَةٌ» همان، ص ۷۸.
۶. آیت الله بهجت، چگونه «ریا» را «ریا» درمان کنیم، www.farsnews.com.
۷. منظور واجب شرعی نیست؛ یعنی فقط باید برای او ریا کرد.

بیرون از مسجد نسبت به گسترش فضائل اخلاقی کوشش نماید و به بهانه دوری از ریا وظیفه دعوت عملی به دین را که مطلوب امام صادق (علیه السلام) است،^۵ ترک ننماید.

ریای واجب

در انتها، پرده برمی داریم از یک ریایی که نه تنها درد نیست؛ بلکه درمان است. مرحوم آیت الله بهجت می فرمودند:

خود ریا می تواند چاره و علاج ریا باشد به این صورت که با تأملات صحیح، ریا را بالا ببرد. مثلاً انسان می خواهد پیش رئیس شهربانی احترام کند و توجه او را به خویش جلب کند؛ از این رو نزد پاسبان می رود و سعی می کند نظر او را جلب کند. سپس او را بین خود و رئیس پاسبانی واسطه قرار می دهد. در اینجا خوب است انسان با خود بگوید: این پاسبان که تنها واسطه است و اگر هم کاغذی بنویسد و وساطتی کند باز دست آخر رئیس شهربانی باید پای ورقه او را امضا کند؛ پس خوب است مستقیماً نظر خود رئیس شهربانی را جلب کنم که مقام بالاتری دارد و اصلاً کار خوب و عمل نیک را به خود رئیس شهربانی نشان دهم؛ یعنی برای مقام بالاتر ریا کنم! همچنین اگر انسان عاقل باشد و توجه پیدا کند که مقامی بالاتر از رئیس شهربانی مانند وزیر، رئیس جمهور وجود دارد، می گوید خوب است کار خیر و عمل نیک خود را به وزیر یا رئیس جمهور و بالاخره به مقام بالاتر نشان دهم! یعنی همیشه انسان باید ریا را برای مرتبه بالاتر انجام دهد. اگر چنین باشد در واقع می توان گفت: «ریا علاج ریا

از اسب تا کلیک

انسان در گیرودار ارتباطات

سعید نصیری

حتماً برای شما هم هنوز ارتباط تصویری یا مکالمه صوتی یا نوشتاری با دوست یا خویشاوندی در آن سوی دنیا، مهیج و اعجاب آور است. آنچه ما امروز شاهدش هستیم، دگرگونی و پیشرفتی عظیم در ارتباط میان آدم‌هاست که در طول تاریخ سابقه نداشته است. ما از قرونی می‌آییم که مادر بزرگ یا جدمان سال‌ها در یک روستا می‌زیستند و در بهترین حالت سفری به قم یا مشهد داشتند و تمام. امروز ما از طریق تکنولوژی‌های ارتباطی، به‌صورت هم‌زمان می‌توانیم از خانه، برف کانادا و گرمای استرالیا و پیچ‌درپیچ‌های جاده چالوس را در یک صفحه چند اینچی تلفن هوشمند مشاهده کنیم. این یعنی تسهیل ارتباطات، یعنی زندگی در قرن ارتباطات. به قرن حاضر بیش از هر مشخصه دیگری می‌توان ترکیب قرن ارتباطات را اطلاق کرد؛ چراکه

خانواده

دانیال نعیمی

راهکارهایی برای ارتباط مؤثرترین همسران

صفحه ۴۷

هادی پیرمحمدی

راهکارهایی برای افزایش آستانه تحمل

صفحه ۵۵

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

یافته است و افراد در پی به‌روز بودن، دریافت آخرین اخبار، مطلع شدن از اتفاقات روز و گذران اوقات فراغت و حتی کسب و کار اقتصادی هستند. دلیل دوم اهمیت فضای مجازی و به تبع آن شبکه‌های اجتماعی در این است که این شبکه‌ها، دسترسی انسان امروز را به هر آنچه لااقل دوست دارد ببیند و بشنود و بخواند، تسهیل کرده است؛ دسترسی به آنچه نمی‌دانست و شاید به‌سختی آن را حتی حاضر بود از امین‌ترین افراد بشنود؛ دسترسی به آنچه دوست داشت و آن را در عالم واقع به راحتی نمی‌یافت.

سومین دلیل اهمیت

در آن، در مدت زمانی بسیار کوتاه، در شبکه و اسب و یابو جای خود را به ماشین و تزن و هواپیما داد و دیدار اقوام و ملت‌ها و مردمان کشورهای مختلف دنیا با یکدیگر آسان‌تر شد.

بشر قرن ۲۱ در یک قدم دیگر با جهشی باورنکردنی با ایجاد فضای مجازی برای گشودن افق‌های جدید، ارتباطات میان انسان با انسان را تسهیل کرد و در ارائه اندیشه‌های نو و اسیل را گشود.

در گام سوم بر روی بستر شبکه‌های اجتماعی فرصت تبادل اندیشه را به صورت مستقیم ایجاد کرد. اینجا همان نقطه‌ای بود که ناصر خسرو با هزاران کیلومتر سفر و پذیرش سختی آن، به دیدار عالم و عارفی نائل می‌آمد؛ ولی امروز هر انسانی با چند کلیک و لمس صفحه گوشی هوشمند خود، فرصت دسترسی به ناب‌ترین و حتی مخرب‌ترین اندیشه‌ها را دارد.

شبکه‌های اجتماعی واقعی مملوس در جهان امروز هستند. آمارها نشان می‌دهد تا پایان خردادماه ۹۹ بالغ بر ۷۸ میلیون و ۸۶ هزار و ۶۶۳ نفر در ایران از اینترنت استفاده می‌کردند و به بیان دیگر مشترک اینترنت بودند. بیشتر این افراد خواسته یا ناخواسته و از سر ضرورت در شبکه‌های اجتماعی عضو هستند.

مهم‌ترین دلیل اهمیت شبکه‌های اجتماعی در کارکرد اصلی آنها است؛ یعنی برقراری ارتباطات میان انسان‌هایی که اقتصاد و مهاجرت و مشغله، آنها را از وجود فیزیکی یکدیگر محروم کرده است. هر چند این فضا حالا کاربری متفاوت‌تری هم

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

مهم‌ترین دلیل
اهمیت فضای
مجازی، به خصوص
در داخل جبهه
انقلاب اسلامی،
استفاده جریان
سلطه از این
شبکه‌ها در جنگ
نرمی است که با
هدف‌های خاص
طراحی شده تا
مبانی انقلابی و
دینی جامعه ایرانی
را تحت تأثیر قرار
دهد

شبکه‌های اجتماعی خوی بازاری آن است. این شبکه‌ها به محروم‌ترین انسان‌ها فرصت یادگیری و به فرهیخته‌ترین آنها فرصت ارائه می‌دهد. ارتباط در آن مبتنی بر عرضه و تقاضا در تمام حوزه‌های زیست بشری شکل گرفته است.

تار و پود این شبکه‌ها در عرضه‌سالاری و تقاضامندی آنهاست. اینجا کسی که هنری دارد، هنرش را عرضه کرده و با آن جلب توجه کرده یا کسب منفعت مالی می‌کند و کسی که متقاضی است، تبعاً از آن استفاده می‌کند. بنابراین با هر سطح حضور در این شبکه‌ها و شاید به طور کلی در فضای مجازی، فرد یا چیزی برای عرضه دارد یا مصرف‌کننده تولیدات دیگران است؛ حتی اگر در خود احساس تقاضامندی نکنند. بسته‌بندی محتوای موجود در این شبکه‌ها به نحوی است که اگر در بازار خریدار فرصت انتخاب و لمس کالا را دارد، اینجا گاهی بدون اراده، فرد خریدار اندیشه و رفتار و صورت یک پدیده می‌شود.

چهارمین و شاید مهم‌ترین دلیل اهمیت فضای مجازی، به خصوص در داخل جبهه انقلاب اسلامی، استفاده جریان سلطه از این شبکه‌ها در جنگ نرمی است که با هدف‌های خاص طراحی شده تا مبانی انقلابی و دینی جامعه ایرانی را تحت تأثیر قرار دهد. از این رو خالی گذاشتن و عدم فعالیت فعالان عرصه فرهنگ انقلابی، مانند ائمه جماعات، در این عرصه، می‌تواند لطمات بسیاری به جامعه وارد کند.

بر این اساس حضور کنش‌ورزانه ائمه جماعات و فعالان فرهنگی در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی می‌تواند اهداف زیر را محقق سازد:

- برخورد فعال و مبتکرانه و حضور خلاقانه در فضای

مجازی، از نظر فنی و محتوایی؛

- آموزش عمومی، فرهنگ‌سازی و هشیارسازی مردم در مورد مخاطرات فضای مجازی از طریق تولید تارنماهای آموزشی قوی و جذاب و اقدامات متناسب دیگر؛

- در نظر گرفتن وضعیت جنگ فرهنگی از طریق تولید بازی‌های رایانه‌ای قوی و جذاب، و حاکم کردن روحیه جهادی و گسترش تعامل و هم‌افزایی در میان نهادها و فعالان فضای مجازی؛

- ایجاد ائتلاف قوی از ملت‌ها و دولت‌های جهان با هدف تشکیل سازمان جهانی اینترنت و از میان بردن انحصار نظام سلطه در فضای مجازی.

پایانی که باز است

از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی نمی‌توان حذر کرد و این واقعیتی ملموس در قرن ارتباطات است که بشر بر اساس نیاز خود، آن را ایجاد کرده است. از این رو اهمیت این فضا، هم به فرصت‌های آن و هم به تهدیدات نهفته در آن است. بنابراین حضور در این شبکه‌ها که امروز مجهز به هوش مصنوعی هستند، نوعی هوشمندی را می‌طلبد که در آن فرد در عین فرصت استفاده از فضای ارتباطی، با بهره‌مندی از سواد رسانه‌ای، ناخودآگاه متقاضی استفاده از محتوایی نشود که با سبک زندگی و اندیشه و ساختار اخلاقی او ناسازگار است؛ زیرا این ناسازگاری به تنش‌های روحی و تناقضاتی می‌انجامد که آرامش را از انسان سلب و ارتباطات او در دنیای حقیقی را دچار آسیب می‌کند، و این با فلسفه وجود شبکه‌های اجتماعی در قرن حاضر در

تضاد است ●

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

همه آنچه به آن نیاز دارید

دور و نزدیک با نرم افزار ایرانه رویکا

شاهین افتخاری

دهد.

چندمنظوره بودن این نرم افزار موجب نمی شود که استفاده از این اپلیکیشن با دشواری همراه باشد. یکی از نقاط قوت این اپلیکیشن سادگی و روان بودن آن است. شما با نصب این اپلیکیشن و ثبت نام در آن، بلافاصله به بخش امکانات برنامه هدایت خواهید شد و در همان صفحه اول برنامه، قابلیت دسترسی به اکثر امکانات رویکا را خواهید داشت.

طریقه ثبت نام در نرم افزار رویکا

۱. هنگامی که رویکا را نصب کردید وارد برنامه شوید و مانند عکس زیر گزینه ورود به برنامه را لمس کنید.

۲. اکنون برای ثبت نام در این برنامه نیاز است که شماره تلفن همراه خود را وارد کنید و سپس گزینه ورد را لمس نمایید.

در سال های اخیر و با ورود نخبگان جوان ایرانی به عرصه نرم افزارهای کاربردی در کشور، شاهد رویدادهای خوبی در این عرصه بوده ایم که باعث بهبود کیفیت استفاده از فضای مجازی در کشور شده است. یکی از این اپلیکیشن ها رویکا است. رویکا یک اپلیکیشن جامع (سوپر اپ) است که برای کاربران فارسی زبان دنیا سرویس های متعدد، متفاوت و جذابی را یکجا گرد هم آورده است تا بتوانند فقط از طریق این اپلیکیشن کاربرپسند، با کیفیت و هوشمند به تمامی آنچه در تلفن همراه خود متصور هستند، دسترسی داشته باشند.

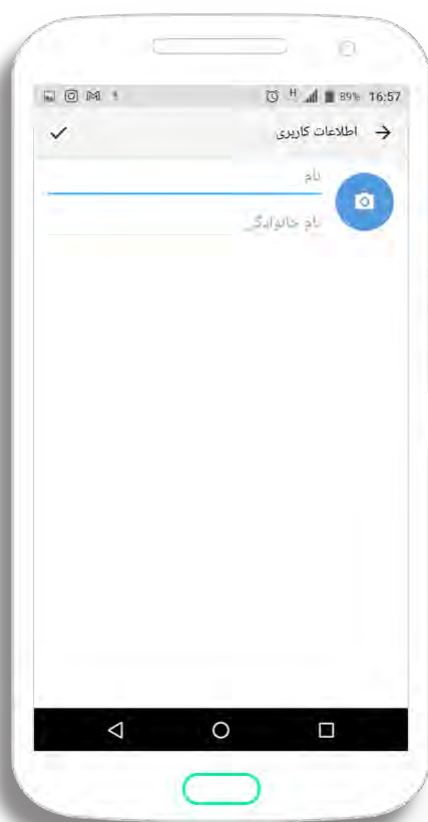
و اما رویکا چیست؟ رویکا از جمله اپلیکیشن های چندمنظوره است که می تواند نیاز کاربران گوشی های هوشمند را به نصب اپلیکیشن های مختلف برطرف ساخته و بسیاری از کاربردهای اپلیکیشن های مختلف را در خود جای

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

پخش زنده و روبینو

قابلیت خوبی که این برنامه برای بچه‌های مسجد و هیئت دارد، این است که با ثبت هیئت خود در کانال عقیق در روبیکا، به راحتی می‌توانند مراسم‌های خود را به صورت زنده و با اینترنت رایگان در روبیکا قرار دهند تا همه کسانی که کاربر روبیکا هستند، مراسم را ببینند. قابلیت خوب دیگری که تازه به روبیکا اضافه شده، صفحه «روبینو» است. روبینو یک شبیه‌ساز فارسی شده از نرم افزار اینستاگرام است که توسط گروه روبیکا طراحی شده

- امکان دسترسی به آرشیو موزیک و ایجاد لیست پخش دلخواه
- برخورداری از شبکه اجتماعی داخلی
- دارای برنامه پیام‌رسانی داخلی
- امکان دسترسی به آرشیوهای مختلف آموزش الکترونیکی با شرکت در کلاس‌های آنلاین
- ایجاد ارتباط با برنامه‌های مختلف تلویزیونی و توانایی ارسال پیام به این برنامه‌ها
- امکان ایجاد کیف پول
- امکان خرید شارژ تلفن همراه
- پرداخت قبوض مختلف
- امکان خرید با استفاده از درگاه پرداخت درون برنامه‌ای
- مدیریت مالی و حساب‌های شخصی
- دسترسی به آرشیو برنامه‌های تلویزیونی و امکان توقف، برگشت به عقب و یا پخش مجدد برنامه‌ها
- دسترسی به آرشیو برنامه‌های ورزشی مختلف و زنده
- دسترسی به آرشیو برنامه‌های مربوط به سلامت
- بدون نیاز به استفاده از حجم اینترنت برای مشترکین همراه اول و ایرانسل
- محیط کاربری ساده و روان
- پشتیبانی کامل از زبان فارسی

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

البته در پاره‌ای از موارد، گزارش‌هایی را نیز در خصوص مصرف اینترنت رویکا داشته‌ایم که در بخش نظرات می‌توانید این گزارش‌ها را مطالعه نمایید.

به این ترتیب قبل از این که بخواهید از این برنامه استفاده کنید، بهتر است یکبار به مدت چند دقیقه، نحوه محاسبه اینترنت آن را بررسی کنید تا در آینده دچار ضرر و زیان نشوید.

و با عضو شدن در رویکا شما به راحتی می‌توانید از رویینو استفاده کنید. این صفحه دقیقاً تمام امکانات نرم‌افزار اینستاگرام را دارد و حتی قالب آن هم مانند اینستاگرام است و به نوعی ایرانی‌زده شده این اپلیکیشن است که می‌تواند جایگزین خوبی برای آن باشد.

اینترنت رایگان

نکته قابل توجه در استفاده از اپلیکیشن رویکا، این است که در حال حاضر تمامی امکانات و خدمات این برنامه، برای مشترکین اینترنت همراه ایرانسل و همراه اول، به طور کاملاً رایگان عرضه می‌گردد.

این قابلیت سبب می‌شود تا استفاده از این اپلیکیشن هیچ هزینه اضافی را برای کاربران نداشته باشد و به این ترتیب بدون اینکه نگران اتمام حجم اینترنت سیم کارت خود باشیم، به استفاده از خدمات این برنامه، بپردازیم.

توجه داشته باشید که امکان استفاده از اینترنت رایگان، در حال حاضر تنها برای کسانی که از اینترنت سیم کارت ایرانسل و یا همراه اول استفاده می‌کنند قابل دسترس است و در غیر این صورت، در هنگام استفاده از اینترنت وای فای، حجم مصرف شده اینترنت، محاسبه خواهد گردید.

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

حالمان خوب است؛ بهتر می شویم

راهکارهایی برای ارتباط مؤثر بین همسران

دانیال نعیی

می کنند و معتقدند که تمام زوایای روحی و مادی یکدیگر را می شناسند، ولی پس از گذشت یک دوره زمانی و کاهش تب و تاب عاشقی، از طرف مقابل دل سرد شده و گمان می کنند که از آغاز، انتخابی اشتباه داشته اند. ریشه این ندامت در بیشتر موارد، عدم ارتباط گیری زوجین و تلاش نکردن آنان برای تداوم آتش عشق آغازین شان است.

بنابراین می توان گفت که دانستن و یادگیری ارتباط صحیح با همسر، چه برای مرد و چه برای زن، یکی از کلیدی ترین مهارت های زناشویی است که متأسفانه بسیاری از خانواده های ایرانی از آن غافل هستند. در این نوشتار سعی شده است که برخی از این مهارت ها یادآوری شود.

ازدواج، در بهترین حالت و در صورت رعایت حداکثر استانداردهای یک انتخاب خوب، پیوند دو انسان است که پنجاه درصد قرابت روحی، معنوی و حتی مادی دارند. برای آنکه زندگی زناشویی، رضایت کامل همسران را به همراه داشته باشد و زن و مرد از تمامی ابعاد زندگی خود احساس رضایت کنند، درصد این قرابت باید بیشتر شده و بهبود یابد. راهکار افزایش این هم گرایی، ارتباط مؤثر بین زوجین است. پیوند یک مرد و زن، آغاز اکتشافی است که آن دو نسبت به یکدیگر خواهند داشت و ثمره آن، گنج زندگی شاد و سرشار از تفاهم است و نقشه این کشف، یک ارتباط برنامه ریزی شده و مداوم خواهد بود.

بسیاری از دختران و پسران با عشق، ازدواج

پیوند یک مرد و زن، آغاز اکتشافی است که آن دو نسبت به یکدیگر خواهند داشت و ثمره آن، گنج زندگی شاد و سرشار از تفاهم است و نقشه این کشف، یک ارتباط برنامه ریزی شده و مداوم خواهد بود.

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

قبل از هر چیز و
به عنوان قاعده
طلایی زندگی
زناشویی، زن و
شوهر باید دوست
یکدیگر باشند

دوست یکدیگر باشید

قبل از هر چیز و به عنوان قاعده طلایی زندگی زناشویی، زن و شوهر باید دوست یکدیگر باشند و به معنای واقعی کلمه تمام قواعدی که میان دو دوست همجنس برقرار است، از قبیل غم خواری، فداکاری، هم صحبتی، ابراز محبت، محرم سر بودن، بین همسران نیز برقرار باشد. در روایتی از رسول خدا ﷺ چنین نقل شده که: «إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيُعَلِّمَهُ، فَإِنَّهُ أَصْلَحَ لِدَابِ الْبَيْنِ»^۱ هرگاه یکی از شما برادر [مسلمان] خود را دوست

می دارد، او را [از این دوستی] با خبر سازد؛ چرا که این کار، افراد را بیشتر به هم پیوند می دهد».

بسیاری از مردان و زنان حتی پس از ازدواج نیز روابط معنوی نزدیکتری نسبت به آنچه با همسر خود دارند، با دوستان خود برقرار می کنند که این موضوع می تواند یکی از بزرگترین اشتباهات یک فرد در زندگی باشد. بسیار شنیده ایم که در ضرب المثل های قدیمی در وصف دو همسر از عبارت «در» و «تخته» استفاده شده که فارغ از نوع تعبیر، گویای چفت بودن و اتصال دو موجود به یکدیگر است؛ به گونه ای که بین آن دو هیچ واسطه دیگری قرار ندارد. پس زن و شوهر ابتدا و قبل از هر چیز، باید دو دوست صمیمی

و جداناشدنی باشند که تمام ماهیتشان به اتصالشان است. بیان همیشگی این روحیه نسبت به یکدیگر نیز از اهمیت بالایی برخوردار است و در این زمینه پیامبر اکرم ﷺ فرموده اند: «قَوْلُ الرَّجُلِ لِلْمَرْأَةِ إِنِّي أَحِبُّكَ لَا يَذْهَبُ مِنْ قَلْبِهَا أَبَدًا»^۲ این سخن مرد به زن که: «دوستت دارم»، هرگز از دل زن بیرون نمی رود».

با یکدیگر صحبت کنید

از آغاز تکلم بشر، ارتباط کلامی، شاه کلید

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

همسران باید در
این موارد، به جای
تحقیر یا سرزنش
فردی که مرتکب
خطا شده است،
با تعامل منطقی و
مذاکره‌ای همراه
با محبت، سعی
در جبران اشتباه
یکدیگر نمایند

به‌عنوان مثال برای یک مسافرت، یک مهمانی یا حتی برای صرف غذا، برنامه‌ای فراهم می‌کنند. البته موضوع گفتگوها اهمیت ندارد و می‌تواند یک مسئله مهم یا یک گپ معمولی باشد. نکته حائز اهمیت، صرفاً مکالمه است.

صحبت کردن در مواقع فراغت و خوشی، موجب عشق و دلربایی بیشتر؛ در مواقع استرس و ترس، باعث آرامش؛ و هنگام اختلاف و دعوای زن و شوهری، موجب تفاهم و کشف ریشه مشکلات و سعی در برطرف کردن آنها خواهد بود. البته صحبت کردن قواعدی

دارد که رعایت آنها موجب اثربخشی آن خواهد بود؛ قوانینی مانند انتخاب زمان مناسب برای گفتگو (زمان‌هایی که دو طرف در حالت عصبی نرمال و به‌دور از تنش‌های روانی هستند)، قضاوت نکردن یکدیگر، خوب گوش دادن به متکلم، دوری از خودبرتربینی، و اجتناب از حق به‌جانب‌پنداری که می‌توان آنها را در منابع مربوط به اصول مکالمه یافت.

بهترین زمان‌هایتان را به یکدیگر اختصاص دهید

در زندگی لحظاتی وجود دارد که انسان در آن موارد، بهترین احساس رضایت از زندگی را دارد؛ موفق شدن در یک پروژه کاری، سربلندی در یک آزمون تحصیلی،

شناخت و بهبود روابط میان انسان‌ها بوده است. امروزه و با توسعه تمدن بشری و دغدغه‌های مرتبط با آن، افراد وقت کمتری برای هم‌کلامی با یکدیگر دارند که شاید برای انسان در میان جامعه آثار سویی به همراه نداشته باشد، ولی در زندگی مشترک همسران، آفت و منشأ مشکلات متعدد است. زن و شوهر برای در امان بودن از این ضایعه و تعمیق نفوذ به قلب یکدیگر، باید برای هم‌صحبتی و گفتگو، وقت و زمان بیشتری قرار داده و برای آن برنامه‌ریزی کنند؛ همچنان که

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

زن و شوهر اگر
می خواهند از
یکدیگر دور نشوند
و در عین حال
طرف مقابل را
نیز مجذوب خود
سازند، باید به
سلیقه و علاقه
یکدیگر احترام
بگذارند

کسب یک منفعت قابل توجه از یک تجارت، انتشار اولین کتاب و موارد بسیاری از این قبیل که موجب سرخوشی انسان می شود. از این لحظات می توان در جهت توسعه عشق زن و شوهری بهترین بهره را برد. اگر در این سرخوشی ها و لحظات رضایت بخش در کنار یکدیگر باشید، می توانید احساس خوشایندی به یکدیگر منتقل کنید که این موضوع باعث تشدید علاقه مندی بین شما خواهد شد.

یکدیگر را سرزنش و تحقیر نکنید

در موارد بسیاری زن یا شوهر مرتکب رفتار ناخوشایند طرف مقابل می شود یا تصمیمی اتخاذ می کند که نتیجه نامطلوبی دارد یا حتی نظری را ابراز می کند که مورد قبول طرف مقابل نیست؛ همسران باید در این موارد، به جای تحقیر یا سرزنش فردی که مرتکب خطا شده است، با تعامل منطقی و مذاکره ای همراه با محبت، سعی در جبران اشتباه یکدیگر نمایند. البته زمانی که فرد در مقام انکار خطای خود است، اصرار بر بیان اشتباه و توجه دادن وی به ناصواب بودن رفتار، تصمیم یا نظرش، نتیجه معکوس داشته و موجب بروز ناراضی و فرار از یکدیگر می شود. در چنین مواردی باید به طرف مقابل فرصت داد تا خود در آنچه مرتکب شده خوب بیندیشد و پس از آگاهی نسبی اش به خطا، آنگاه در مورد آن گفتگو کرد.

به سلیقه و علاقه مندی های یکدیگر احترام

بگذارید

قطعاً دو فرد متفاوت از نظر رشد و آموزش، سلیقه ها و علاقه مندی های متفاوتی دارند. در موارد بسیار کمی، می توان سلیقه و علاقه کاملاً مشابه را در دو انسان یافت یا آنها را در یک فرد تغییر داد و به سلیقه و علایق خود نزدیک کرد. بنابراین زن و شوهر اگر می خواهند از یکدیگر دور نشوند و در عین حال طرف مقابل را نیز مجذوب خود سازند، باید به سلیقه و علاقه یکدیگر احترام بگذارند. پیامبر خدا ﷺ در این باره می فرمایند: «الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ بِشَهْوَةِ أَهْلِهِ، وَالْمُنَافِقُ يَأْكُلُ أَهْلَهُ بِشَهْوَتِهِ»^۳.

مواردی که ذکر شد، فقط گوشه ای از قواعد ارتباط مؤثر بین همسران است؛ امور دیگری نیز وجود دارد که بارها شنیده ایم؛ مانند ابراز محبت زبانی، خرید هدیه و اختصاص دادن زمان های خاص برای کارهای ویژه. اما برای تحکیم زندگی زناشویی، مهم این است که طرفین با توسعه رابطه با یکدیگر، به کشف اموری برسند که منجر به تحکیم بنیان های عشق و محبت بین آنها می شود.

پی نوشت:

۱. راوندی، النوادر، ص ۱۲.

۲. کافی، ج ۵، ص ۵۶۹.

۳. بحار الانوار، ج ۶۲، ص ۲۹۱.

فصل نامه فرهنگ،
آموزشی و ترویجی

عکس نوشت های پربازدید

آموزش نصب اینستاگرام

کیا فخر

انتخاب سایر کاربران نباشد، یک تیک سبز سمت راست آن نام درج می شود که با انتخاب آن، گزینه next در داخل کادر آبی برای شما نمایش داده می شود.

۲ گذاشتن رمز

با لمس کادر آبی صفحه Create a Password به صورت خودکار باز می شود که شما باید رمز خود را در آن وارد کنید.

سعی کنید در انتخاب رمز از حروف بزرگ و کوچک انگلیسی و نشانه @ به همراه اعداد استفاده کنید تا احتمال لورفتن رمز شما و هک شدن آن پایین بیاید. در انتها قبل از زدن گزینه next می توانید باز زدن تیک کنار عبارت Save password اجازه ذخیره رمزتان را بدهید.

پیش از هر کاری ابتدا باید برنامه اینستاگرام را بر روی گوشی خود دانلود و نصب کنید. اینستاگرام روی سیستم عامل های اندروید و ios قابلیت نصب دارد و استفاده از آن رایگان است. البته نصب اینستاگرام برای کامپیوتر هم امکان پذیر است که باید در یک مطلب مستقل به آن بپردازیم.

آموزش ساخت اکانت در اینستاگرام

۱ ساختن اکانت

بعد از نصب برنامه شما با لمس گزینه create new account وارد صفحه choose username می شوید که باید در داخل کادر username نامی برای اکانت خود انتخاب کنید. با انتخاب شما اینستاگرام چند گزینه به شما پیشنهاد می کند که اگر پیشنهاد شما پیش از این،

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

۳ تکمیل اطلاعات

با وارد شدن به صفحه welcome to instagram شما عضوی از شبکه اینستاگرام شده اید که در اینجا شما با دو گزینه مواجهید:
اولی complete sign up که تکمیل ورود شما است و گزینه add new phone or email که باید در آن شماره تلفن و ایمیل خود را وارد کنید تا ثبت نام رسمی تری در اینستاگرام و امنیت محفوظتری داشته باشید.

با ورود به صفحه add new phone or email یکی از دو گزینه phone یا Email را در پیش رو دارید.
با انتخاب گزینه Phone در ابتدا کد کشور محل سکونت را که ایران است، انتخاب می کنید. سپس در کادر دوم شماره تلفن همراه خود را وارد می کنید و گزینه Next را می زنید.

در صفحه بعد که صفحه enter confirmation code است، کدی را که به صورت sms به صندوق پیام های شما ارسال شده است، کپی کرده و وارد کادر می کنید.

گفتنی است که با انتخاب گزینه email باید ایمیلتان را به اینستاگرام معرفی کنید تا کد تأیید به آن ارسال شود و مانند روش معرفی تلفن آن را در کادر Confirmation code پیست کنید.

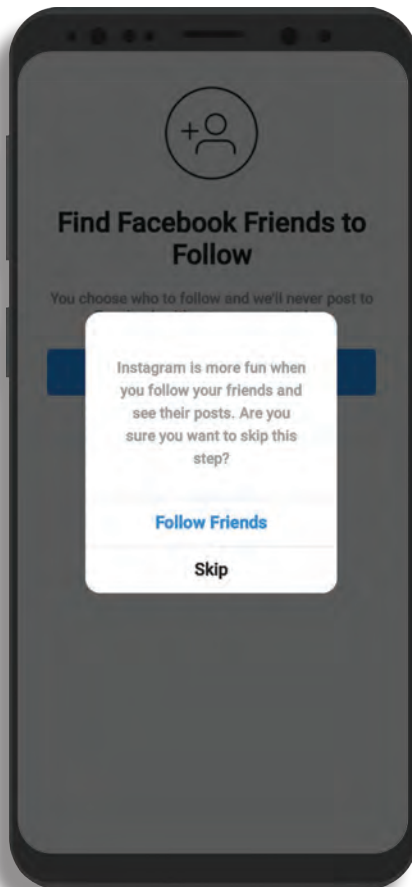
۴ یافتن دوستان

در مرحله بعد و در صفحه Find facebook friends اگر شما اکانت فیس بوک داشته باشید، می توانید با استفاده از Connect to facebook آنها را در اینستاگرام هم پیدا و فالو کنید. چنانچه در فیس بوک اکانت ندارید یا نمی خواهید دوستان

فیس بوکی خود را در اینستاگرام داشته باشید، می توانید با زدن گزینه skip از این مرحله عبور کنید.
با زدن گزینه skip اینستاگرام چنین پیامی می دهد:

Instagram is more fun when you follow your friends and see their posts. are you sure you want to skip this step

اینستاگرام بیشتر سرگرم کننده خواهد بود وقتی دوستان خود را دنبال کنید و پست های آنها را ببینید. آیا مطمئن هستید که می خواهید از این مرحله صرف نظر کنید؟ از شما می خواهد باز به

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

می دهد تا با ارائه ایمیل و جنسیت تان و اطلاعات دیگر، یک صفحه ایمن تر و کامل تر داشته باشید. در نهایت تیک سمت راست در بالای صفحه را لمس و اطلاعات تان را تثبیت کنید.

دوم.

Add a bio از شما می خواهد برای معرفی خود یک عبارت بنویسید. مثلاً اگر دوست دارید شما را به عنوان یک هنرمند یا ورزشکار یا هر عنوان دیگری بشناسند، آن را در اینجا درج می کنید.

سوم.

Find people to follow به شما امکان یافتن

این مسئله فکر کنید که دوستان فیس بوک خود را در اینستاگرام نمی خواهید دنبال کنید یا خیر.

انتخاب تصویر پروفایل

در صفحه بعد Add profile photo شما می توانید تصویرتان را با لمس گزینه Add a photo انتخاب کرده یا با استفاده از گزینه Skip فعلاً از ارائه تصویرتان به هر دلیلی صرف نظر کنید و وارد پروفایل خود شوید و فعالیت خود را در اینستاگرام آغاز کنید.

شناخت جزئیات صفحه نخست

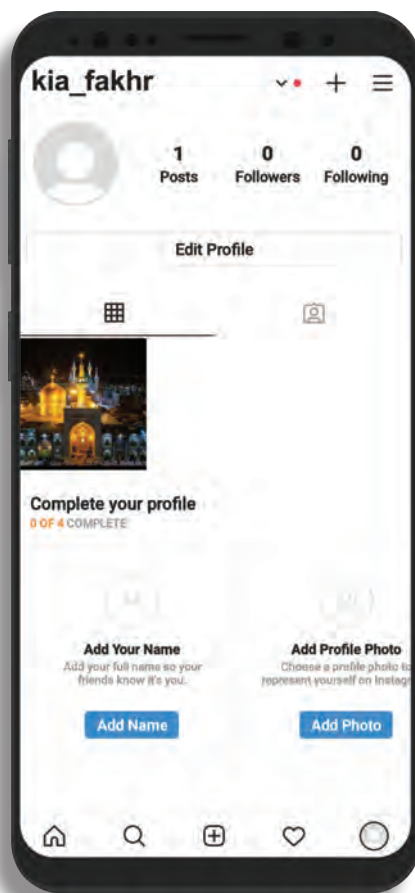
اگر تصویر خود را بر روی پروفایل خود گذاشته باشید، روی نوار پایین صفحه سمت راست تصویر شما کاملاً مشخص است. در غیر این صورت تصویر یک آدمک کوچک به جای تصویر شما درج می شود که با لمس آن، وارد صفحه اصلی پروفایلتان می شوید.

اینستاگرام در اینجا در پایین صفحه چند گزینه به شما پیشنهاد می کند:

اول.

Add your name است که به صورت خودکار باز می شود و از شما می خواهد برای اکانت خود یک نام انتخاب کنید تا دوستانتان هم بتوانند از طریق آن شما را پیدا کنند. شما در این بخش می توانید نام و حتی نام کاربری خود را تغییر دهید و حتی اگر وبسایتی دارید، آن را درج کنید.

در این بخش گزینه Switch to professional account در پایین صفحه به شما امکان ایجاد یک صفحه حرفه ای را می دهد. گزینه Personal information setting نیز به شما این امکان را

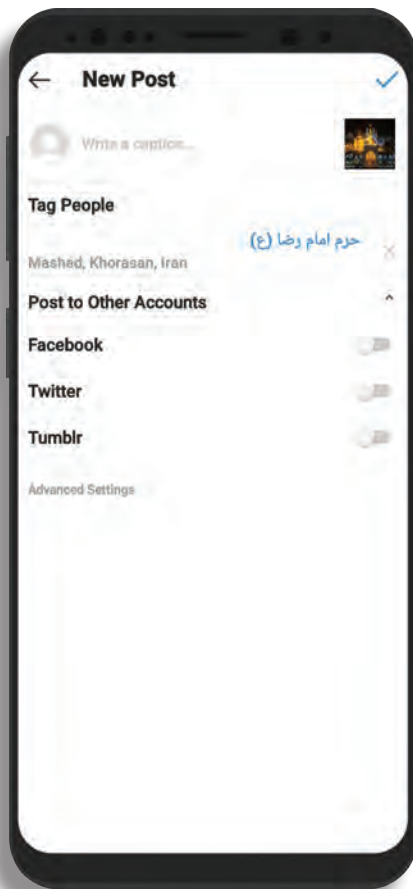

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

زدن نام دوستانتان که در اینستاگرام صفحه دارند، آنها را در حال و هوای عکستان و اشتراک آن شریک کنید.

در نهایت با گزینه Add location می توانید مکان تصویر را مشخص کنید. مثلاً اگر عکس را در حرم امام رضا (علیه السلام) گرفته اید، با لمس این گزینه و باز شدن صفحه Location در قسمت Search عبارت حرم امام رضا (علیه السلام) را جستجو و انتخاب کنید. در مرحله آخر با زدن گزینه Share در بالای سمت راست صفحه تان، اولین پست خود را با دوستانتان به اشتراک بگذارید.

دوستانتان را می دهد که منابع آن می تواند اکانت فیس بوک شما یا دفترچه تلفن گوشی شما باشد که برای استفاده از هر دوی آنها اینستاگرام به اجازه شما نیاز دارد.

شما می توانید از این لحظه از طریق گزینه جستجو که به شکل ذره بین در پایین صفحه قرار دارد، صفحات مورد نظر خود را فالو (دنبال) کنید و از طریق گزینه + یک تصویر یا ویدئو را از آلبوم گوشی هوشمند خود انتخاب کنید و آن را به اشتراک بگذارید.

پست گذاشتن

پس از انتخاب عکس شما از طریق گزینه ... در سمت چپ تصویر می توانید عکس را در اندازه اصلی یا بزرگنمایی شده ارائه دهید.

و با انتخاب گزینه ... در سمت راست تصویر می توانید چند تصویر یا ویدئو را در صفحه خود به اشتراک بگذارید.

فراموش نکنید که مدت زمان یک ویدئو برای اشتراک گذاری در شبکه اینستاگرام فقط یک دقیقه است.

با زدن گزینه Next می توانید از فیلترهای اینستاگرام برای تغییر در رنگ های تصاویر یا ویدئو خود استفاده کنید.

گزینه next شما را به صفحه ای می برد که می توانید برای تصویر خود متنی را انتخاب کنید. شما می توانید این متن را در قسمت Write a caption ... بنویسید یا از جایی کپی کرده و اینجا پیاده کنید.

با زدن گزینه Tag people می توانید با برچسب

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

دل به وسعت دریا

راهکارهایی برای افزایش آستانه تحمل

هادی پیرمحمدی

همین اندازه که
گوش شنوایی
داشته باشید و
آماده شنیدن
حرف‌های جدید
هستید، یعنی
تحمل داشتن

گفت: چون کلید اول را زودتر از نویسنده یافته‌اید. بله، همین اندازه که گوش شنوایی داشته باشید و آماده شنیدن حرف‌های جدید هستید، یعنی تحمل داشتن. امام علی (علیه السلام) در این باره می‌فرمایند: «مَنْ أَحْسَنَ الْاسْتِمَاعَ تَعَجَّلَ الْإِتِّفَاعَ»؛ هر که خوب گوش کند، زود بهره‌مند شود». لازمه رشد، شنیدن حرف‌ها و نظرهای جدید است. پس اگر می‌خواهیم در زندگی نقش موفق‌تری داشته باشیم، شرط اول آن داشتن گوش شنواست. یادمان باشد در دل نظرهای مختلف، حرف‌های جدید و انتقادهای تلخ است که مسیر رشد و پیشرفت را نمایان می‌سازد. پس، از شنیدن نظر جدید و گاه مخالف یا انتقادهای تلخ، هیچ هراسی نداشته باشید.

کلید دوم **توقع واقعی** است. اساساً پیش‌زمینه فکری ما در مواجهه با دیگران توقعات ماست؛

چرا گاه فردی تحمل نظر مخالف، تحمل رفتار غیرمنتظره، تحمل خطای دیگران، حتی گاه تحمل دیدن دیگران را نیز ندارد؟ بگذارید آهسته بپرسم: به نظر شما آیا چنین فردی خود قابل تحمل است؟ من هم با شما موافقم که واقعاً تحمل او سخت است. امیدوارم هیچ‌یک از ما این چنین نباشیم. مادری نباشیم که اشتباه فرزندش را تحمل نمی‌کند، پدری نباشیم که تحمل نه شنیدن را ندارد، فرزندی نباشیم که نظر مخالف پدر برایش قابل تحمل نیست یا مسئولی نباشیم که تحمل شنیدن انتقاد را ندارد؛ اما اگر در رفتار شما گاه کم‌تحملی دیده می‌شود، پیشنهاد می‌کنم ادامه مطلب را مطالعه نمایید تا چند کلید طلایی برای افزایش آستانه تحمل خود در اختیار داشته باشید.

اگر **آماده شنیدن** هستید، به شما تبریک باید

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

شاید

بی‌رحمانه‌ترین
فکر این باشد که با
دیدن رفتار به‌ظاهر
اشتباه یک فرد،
بلافاصله در باره
او قضاوت کنیم و
حق توضیح بیشتر
را از او سلب کنیم

به‌ظاهر
اشتباه

یک فرد،
بلافاصله در باره

او قضاوت کنیم و حق توضیح

بیشتر را از او سلب کنیم. این بی‌رحمی
وقتی به اوج خود می‌رسد که ما رفتار ناخوشایند
را ببینیم و قضاوت منفی را متوجه شخصیت فرد
سازیم. حتی گاهی به واسطه قضاوت ظاهری با
تمسخر کردن، او را آزار دهیم، مثلاً همکاران کمی
تأخیر داشته و ما او را شخصی بی‌انضباط قلمداد
نموده و در مقابل دیگران او را فردی سرخوش خطاب
می‌کنیم. یک یا چند رفتار، قطعاً نشان‌دهنده تمام
شخصیت فرد نیست و ما این اجازه را نداریم که
انگشت اتهام را به سمت شخصیت او ببریم. قرآن
کریم در خصوص این مسئله خطاب به مؤمنان
می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ
عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّنْ نِّسَاءٍ عَسَىٰ

توقعاتی

که اگر

خلاف واقع

باشد، آستانه

تحمل ما را به شدت پایین

می‌آورد. مثلاً بعضی از ما این توقع را نداریم

که همسرمان در رفتارش اشتباه کند، فرزندان ما
ما اختلاف نظر داشته باشند یا همکاران نظر ما را
نپذیرند؛ اما آیا این توقعات مطابق واقع‌اند؟ جواب
منفی است؛ چرا که همه اینها اتفاق می‌افتد و
طبیعی هم است. ما نمی‌توانیم بر اساس این
توقعات از آنها انتظار رفتارهایی همیشه مثبت و
مطابق میل خودمان داشته باشیم. امام علی (علیه السلام)
به فرزندان می‌فرمایند: «قرار نیست همواره تیر
تیرانداز به هدف بنشیند».^۲ در حقیقت امکان
اشتباه برای همه، از جمله خود ما وجود دارد.
کلید سوم قضاوت نکردن است. شاید
بی‌رحمانه‌ترین فکر این باشد که با دیدن رفتار

فصل نامه فرهنگ،
آموزشی و ترویجی

اگر کمی مدارا
کنیم و خشم و
ناراحتی خود را
کمی فرو بنشانیم،
خورشید عقل
و انصاف بر ما
می تابد و رفتار
بهتری انعکاس
می دهیم

کلید هفتم مثبت نگری است؛ یعنی در مواجهه با دیگران نقاط مثبت آنان را ببینیم. مثبت نگری به ما کمک می کند، ارزیابی مثبتی داشته باشیم و حتی واژه تحمل را به ذهن خود خطور ندهیم.

کلید هشتم این است که بزرگ شویم. وقتی کوچک هستیم، خطاهای دیگران را بزرگ می بینیم. اگر بزرگ شویم، خطاهای دیگران را بسیار ناچیز می بینیم. خود را وسعت دهید؛ مثل دریایی که پرتاب چند پاره سنگ آن را به تلاطم نمی آورد. اگر می بینید با یک اشتباه یا یک نقد به تلاطم می آید، بدانید هنوز حوض کوچکی هستید که باید خود را وسعت دهید.

شاه کلید اصلی این است و جز این نیست که منبع آرامش فقط خداست و پیوند با او مسیر راهی از هرگونه رفتار ناپسند است؛ چنان که قرآن می فرماید: «أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»^۱ آگاه باشید که دل ها فقط با یاد خداوند آرام می شود. وقتی آرامش یابید، مشکلات برطرف می شود. وقتی خداوند را ناظر اعمال خود می دانید، قضاوت نمی کنید. وقتی توکلتنان به خداوند است، از هیچ چیز هراسی ندارید. وقتی از نگاه مهربان خداوند خلق را نگاه می کنید، ذات پاک همه را دوست می دارید و نگاه مهربانان و چشم خطا پوشان هر گمراهی را هدایت می کند ●

پی نوشت:

۱. غرر الحکم، حدیث ۹۲۴۳.

۲. «لَيْسَ كُلُّ مَنْ رَمَى أَصَابَ»، نهج البلاغه، نامه ۳۱.

۳. حجرات: ۱۱.

۴. «عَلَيْكَ بِالتَّوَّاضُعِ؛ فَإِنَّهُ مِنْ أَعْظَمِ الْعِبَادَةِ»، بحار الانوار،

ج ۷۵، ص ۱۱۹.

۵. رعد: ۲۸.

أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ؛^۳ ای اهل ایمان! نباید گروهی گروه دیگر را مسخره کنند، شاید مسخره شده ها از مسخره کنندگان بهتر باشند. و نباید زنانی زنان دیگر را [مسخره کنند] شاید مسخره شده ها از مسخره کنندگان بهتر باشند. در نتیجه باید صبور بود و متین و بدون پیش داوری رفتار فرد را تحلیل کنیم یا اینکه خودمان را جای او قرار دهیم و بعد در عین احترام به شخصیت او، رفتار به ظاهر اشتباه را ارزیابی کنیم.

کلید چهارم تواضع است؛ یعنی خود را نبینیم و دست از تکبر و منیت برداریم. وقتی ما خود را بالا می بریم و تافته ای جدا بافته می پنداریم، دیگر به دیگران اجازه نمی دهیم در مواجهه با ما خطا کنند. تواضع و فروتنی گوهری است که می تواند تحمل ما را افزایش دهد. ضمن آنکه طبق سخن امیرالمؤمنین (علیه السلام) تواضع جزء برترین عبادات نیز هست.^۴ پس با این رفتار هم نزد مردم و هم نزد خداوند محبوب خواهیم شد.

کلید پنجم کنترل هیجانات منفی است. ما در اولین مواجهه با رفتار ناخوشایندمان فوراً عصبانی یا دلخور می شویم و نتیجه آن یا پر خاشگری است یا ترک و طرد. اگر کمی مدارا کنیم و خشم و ناراحتی خود را کمی فرو بنشانیم، خورشید عقل و انصاف بر ما می تابد و رفتار بهتری انعکاس می دهیم.

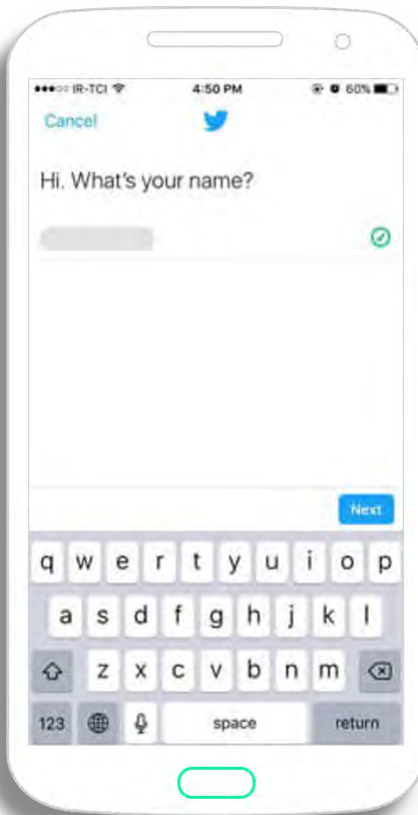
کلید ششم گذشت است. کسی که نمی تواند ببخشد و از خطاهای دیگران چشم پوشی کند، خطاهای کوچک دیگران را در خود انباشته است و در مواجهه با آنها تصویری جز همان خطاهای خرد به ذهنش نمی آید؛ پس نمی تواند دیگران را به درستی بپذیرد.

دنیاے داستان ہاے کوتاہ

آموزش نصب شبکه اجتماعے توییتر

محمد طالقانی

حضور صفحہ منسوب بہ مقام معظم رہبری در توییتر بہ زبان های مختلف و روز دنیا، نشان از اهمیت این فضا دارد. رسانہ ای کہ برخی از آن بہ عنوان مغز فضای مجازی یاد می کنند. حضور شخصیت های بزرگ مذہبی، رہبران سیاسی و ... نشان از برد این رسانہ دارد. همچنین پس از انتخابات جنجالی امریکا و توثیت های دونالد ترامپ، توییتر دیگر یکی از ابرشبکہ های اجتماعے معروف در دنیا شدہ است کہ اعضا در آن می توانند با جملات کوتاہ، یک پیام را برای میلیون ها و حتی میلیاردها مخاطب منتشر کنند.

در توییتر اعضا می توانند همچنین با دنبال کردن افراد مشہور و خبرگزاری ها، در کسری از ثانیہ از آخرین تحولات و نظرها

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

خود را وارد کنید. با توجه به اینکه کشور ایران در لیست قرار ندارد، روی دکمه Skip کلیک کنید.

- در مرحله بعدی باید برای توئیتر خود یک نام کاربری اختصاص داده و دکمه Next را انتخاب کنید.
- اینک حساب توئیتر شما ایجاد شده است و باید روی دکمه Let's go کلیک کنید.

- چندین گزینه برایتان ظاهر خواهد شد. این صفحه می خواهد علاقه مندی شما را به هر کدام از موضوعات نمایان شده بداند. یکی از آنها را به دلخواه انتخاب و سپس روی دکمه Continue کلیک کنید.

- در مرحله ماقبل آخر، توئیتر از شما می پرسد که آیا می خواهید دوستان تان از طریق آدرس ایمیل، شما را دنبال کنند یا خیر؟ اگر تمایل داشتید Gmail را انتخاب کنید. چنانچه تمایلی به این کار نداشتید، گزینه No Thanks را انتخاب کنید.

- در مرحله آخر، توئیتر چند حساب کاربری مشهور را برایتان پیشنهاد می کند تا در صورت تمایل آنها را فالو کنید. پس از انتخاب اشخاص مورد نظرتان، دکمه Continue را انتخاب کنید.

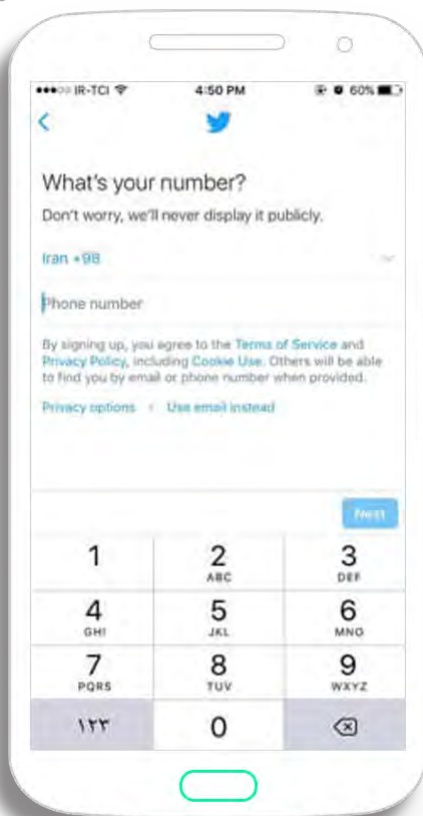
عضویت در توئیتر از طریق اپلیکیشن توئیتر

علاوه بر امکان استفاده از بستر وب برای استفاده از توئیتر که در بخش قبل ذکر شد، شما می توانید از طریق دانلود اپلیکیشن توئیتر حساب کاربری بسازید.

مطلع شوند.

ساخت حساب در توئیتر بسیار ساده است:

- پیش از هر اقدامی باید VPN خود را روشن کنید.
- وارد سایت توئیتر شوید.
- اطلاعات خود شامل نام و نام خانوادگی، آدرس ایمیل یا شماره تلفن و رمز عبور را در کادرهای مخصوص وارد کرده و دکمه Sign Up را انتخاب نمایید.
- در صورتی که آدرس ایمیل خود را در مرحله قبل وارد کرده باشید، در این مرحله باید شماره تلفن

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

برای این منظور می‌توانید از طریق مراحل زیر اقدام کنید:

ابتدا آخرین نسخه اپلیکیشن توییتر را بسته به نوع سیستم عامل گوشی خود، از اپ استور برای گوشی‌های اپل و از پلی استور برای گوشی‌های اندروید دانلود کنید.

● اپلیکیشن توییتر را اجرا کرده و سپس گزینه Get Started را انتخاب کنید.

● در این مرحله نام خود را وارد کرده و گزینه Next را لمس کنید.

● در مرحله بعدی، کشور ایران را انتخاب، سپس شماره تلفن همراه خود را بدون احتساب صفر اول، وارد کنید.

● شماره تلفن همراه خود را وارد کنید.

● کد تأییدیه برای شما ارسال خواهد شد که آن را باید در قسمت مربوطه وارد کنید.

● در بخش بعدی، آدرس ایمیل خود را وارد نمایید.

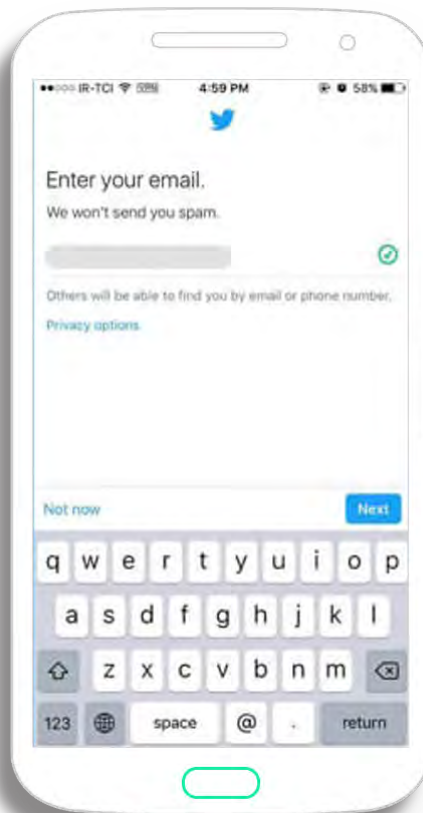
● در مرحله بعدی باید یک نام کاربری (username) برای خود انتخاب کنید. اگر نام کاربری که انتخاب می‌کنید، قبلاً توسط شخص دیگری انتخاب شده باشد، شما باید یک نام دیگر را امتحان کنید یا از قسمت Suggestion یک نام کاربری مناسب انتخاب کنید.

● در این قسمت باید برای حساب کاربری خود یک پسوندد حداقل شش کاراکتری انتخاب نمایید.

● پس از طی مراحل بالا یک سری گزینه‌ها مربوط به علایق نمایش داده می‌شود که باید آنها را پر کنید.

● در بخش بعدی با انتخاب گزینه Yes sync contacts مخاطبین تلفن همراهتان در صورتی که عضوی از توییتر باشند، همگام‌سازی می‌شوند. برای عدم انجام این کار، می‌توانید از گزینه Skip for now استفاده کنید.

۲ ثبت‌نام در توییتر از طریق سایت توییتر
برای ثبت‌نام و ساخت حساب توییتر،

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و تربیتی

• بعد از تأیید موبایل، برای حساب خود یک رمز عبور انتخاب کنید.

اکنون توییت از شما می خواهد برای پروفایل توییتی خود یک تصویر انتخاب کنید. می توانید بر روی دکمه Skip for now کلیک کنید تا بعداً تصویر را وارد کنید.

• در مرحله بعد می توانید برای خود توضیحاتی نوشت. البته می توانید بر روی دکمه Skip for now کلیک کنید تا بعداً آن را وارد کنید.

• در صفحه جدید می توانید نوع علاقه مندی های

باید وارد سایت توییت به آدرس <https://twitter.com> شوید.

در اینجا از دو طریق می توانید در توییت ثبت نام کنید: ۱. Email (پست الکترونیکی) ۲. شماره تلفن

الف. ثبت نام با شماره موبایل

• در گام اول بعد از زدن بر روی دکمه sign up وارد صفحه بعد می شوید که از شما یک نام و یک شماره تلفن می خواهد که آنها را وارد کرده و بعد دکمه next را بزنید.

نکته: برای وارد کردن شماره تلفن کافی است به ابتدای شماره خود و به جای عدد صفر، از کد بین المللی ایران یعنی پلاس نود و هشت (+۹۸) استفاده کنید. به عنوان مثال +۹۸۹۰۳۹۱۸۲۱۶۸

• در گام دوم از شما این اطلاعات را می خواهد:

۱. می خواهید افرادی دیگر با شماره موبایل شما حساب توییت را پیدا کنند؟

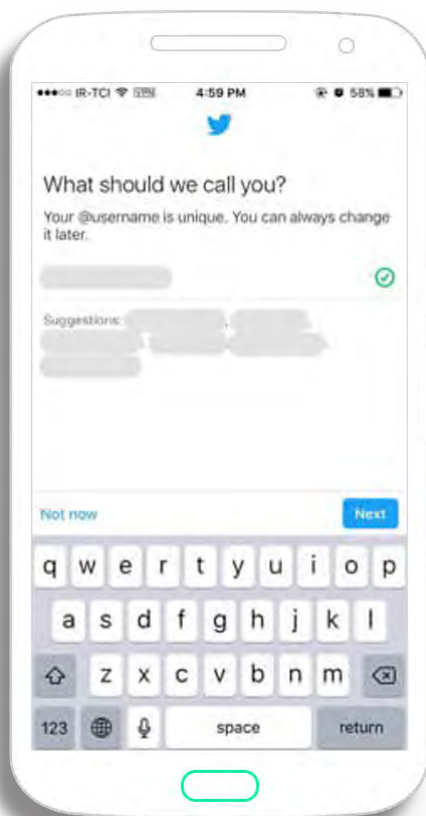
۲. شخصی سازی تبلیغات

• در گام سوم نام و شماره موبایل را نمایش می دهد و کافی است روی دکمه sign in کلیک کنید.

• حال باید موبایل خود را تأیید کنید.

برای این کار خود سایت توییت یک پیامک (sms) به شماره شما ارسال می کند.

• بعد از دریافت کد، آن را وارد می کنید، سپس دکمه next را بزنید.

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

خود را انتخاب کنید.

• در صفحه جدید می توانید افراد را دنبال یا به اصطلاح فالوو کنید.

حال می توانید اعلانات توییت (notifications) را فعال کنید یا از آن رد شوید.

• تبریک اکنون حساب توییت شما ساخته شده است که می توانید از آن استفاده کنید.

ب. ثبت نام با ایمیل

• در کادر اول سایت توییت ایمیل خود را وارد کنید.

• در کادر دوم یک رمز حداقل شش رقمی وارد کنید و دکمه get start را بزنید.

• حال کادر جدیدی ظاهر می شود که باید یک نام کاربری برای توییت خود انتخاب کنید. بعد گزینه sign up را بزنید.

• در قسمت بعد باید یک شماره تلفن در توییت وارد کنید و سپس گزینه next را بزنید که در صفحه بعد باید کد ارسال شده به شماره تلفن را در کادر ثبت نام توییت وارد کنید. البته می توان با زدن دکمه skip از این مرحله رد شد.

• در صفحه بعد یک نام کاربری برای حساب توییت خود انتخاب کنید و بعد گزینه next را بزنید. البته می توان با زدن دکمه skip از این مرحله رد شد.

• در صفحه جدید حساب توییت شما ساخته شده است. در اینجا بر روی دکمه let's go کلیک کنید.

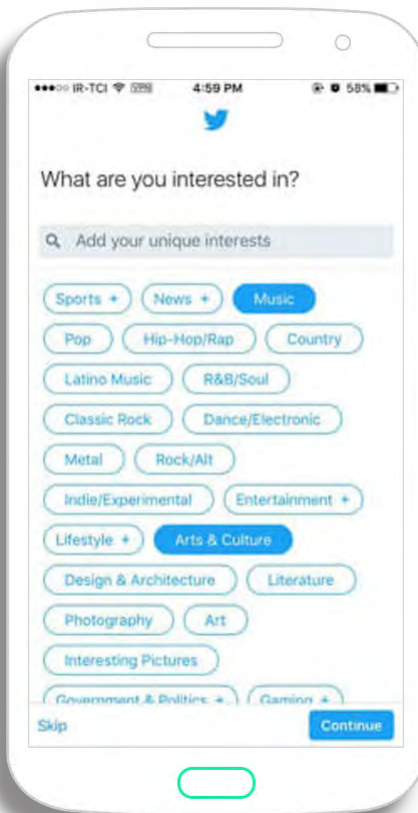
• در صفحه جدید از شما می خواهد که نوع علاقه مندی خود را انتخاب کنید. بعد از

انتخاب، گزینه continue را بزنید

• در اینجا از شما می خواهد که مخاطبان خود را از طریق email وارد کنید. می توان با زدن دکمه no thanks از این مرحله رد شوید.

• در این مرحله از شما می پرسد که آیا می خواهید پیج و افراد زیر را دنبال کنید؟ در صورت عدم تمایل، می توان تیک آنها را بردارید و در آخر دکمه continue را بزنید.

• با انجام مراحل فوق با موفقیت یک حساب توییت ساخته می شود

فصل نامه فرهنگی،
آموزشی و ترویجی

پرپر خاش کودکان

نحوه مواجهه با پرپر خاش کودکان

حسن شجاعی

ریشه‌های
پرپر خاشگری

را در امور زیر خلاصه کرد:

۱ **ناکامی:** کودکان نیز مانند بزرگسالان، امیال، اهداف، آرزوها و مطالبات مادی و معنوی خود را دارند که محقق نشدن و نرسیدن به هر یک از آنها برای کودک، ناکامی محسوب شده و موجب بروز ناهنجاری در وی خواهد شد. آنها نیز بر خوردهای چندگانه میان خود و دیگران را درک نموده و به عدم رعایت عدالت حساسیت نشان می‌دهند. پیامبر خدا ﷺ می‌فرماید: «اغْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ كَمَا تَجِبُونَ أَنْ يَغْدِلُوا بَيْنَكُمْ فِي الْبِرِّ وَاللِّطْفِ»^۱.

۲ تحقیر یا به اصطلاح عامیانه توسری زدن‌های بسیار و نیز تنبیه بیش از حد کودک توسط والدین.

۳ **مشاهدات اجتماعی و وجود الگوهای نامناسب:** مشاهده درگیری‌ها و زودخوردهای افراد جامعه یا روبرو شدن با بی‌عدالتی و تبعیض، کودک را به سمت خشم و پرپر خاش هدایت می‌کند. از طرف دیگر بروز رفتارهای همراه با خشونت از جانب افرادی که می‌توانند الگوی رفتاری کودک باشند،

یکی از مشکلاتی که بسیاری از خانواده‌ها با آن مواجه هستند، پرپر خاشگری کودکان و ابراز خشم و خشونت نسبت به افراد دیگر از جمله والدین، برادران، خواهران، همسالان یا دیگر افراد جامعه است. کودکان پرپر خاشگر به گونه‌ای رفتار می‌کنند که موجب رنج یا حتی دردسر والدین می‌شوند. مهم‌ترین مسئله مورد توجه والدین این گونه کودکان، روش مواجهه و به عبارت بهتر مدیریت بحران پرپر خاشگری فرزندان است. به همین دلیل والدین با سؤالات متعددی درباره پرپر خاشگری کودکان پرپر خاشگر و روش مدیریت و مواجهه با این دسته کودکان روبرو هستند. این نوشته کوتاه به برخی از سؤال‌های اساسی این مسئله مروری اجمالی خواهد داشت.

ریشه‌های پرپر خاشگری کودکان چیست؟

پرداختن به ریشه‌های پرپر خاشگری کودک، اولین، مؤثرترین و در یک کلام مهم‌ترین قدم برای مقابله با این ناهنجاری است. به طور قطع شناخت و درک صحیح این عوامل و سعی در برطرف کردن یا اصلاح آنها، می‌تواند نقش پیشگیرانه در این کج رفتاری داشته باشد. در یک بررسی کلی می‌توان

کودکان نیز مانند بزرگسالان، امیال، اهداف، آرزوها و مطالبات مادی و معنوی خود را دارند که محقق نشدن و نرسیدن به هر یک از آنها برای کودک، ناکامی محسوب شده و موجب بروز ناهنجاری در وی خواهد شد

فصل نامه فرهنگ،
آموزش و ترویج

پی نوشت:

۱. مکارم الاخلاق، ج ۱، ص ۴۷۳.
۲. وسائل الشیعة، ج ۱۵، ص ۱۷۱.
۳. نهج البلاغة، نامه ۳۱.
۴. وسائل الشیعة، ج ۱۵، ص ۱۹۵.

مانند والدین و دیگر اعضای خانواده یا افرادی که کودک به آنها تعلق خاطر و علاقه دارد، از دیگر دلایل تمایل کودکان به خشونت و پرخاشگری است.

۴ تشویق رفتار پرخاشگرانه: در برخی خانواده ها رفتارهای خشن و تند، نه تنها عیب نیست، بلکه باعث افتخار و نشانه شجاعت قلمداد شده که این امر منجر به تشویق پرخاشگری می گردد.

۵ رسانه ها و فناوری های جدید: مشاهده و تجربه خشونت از طریق تماشای یک فیلم، انیمیشن، سریال تلویزیونی یا کلیپ های موجود در شبکه های اجتماعی مجازی و نیز بازی های رایانه ای، تأثیر فراوانی در تقویت پرخاشگری در کودکان دارند.

۶ بی اطلاعی والدین از فکر و احساسات کودک یا عدم توجه به آنها.

۷ محروم کردن کودک از چیزی که به شدت مورد علاقه اوست.

۸ مسخره کردن و بازی با عواطف و احساسات کودک.

۹ ایجاد توقع، حس استیلا و سلطه گری در کودک.

با کودکان پرخاشگر چه باید کرد؟

علاوه بر از بین بردن عوامل بروز پرخاشگری مانند پرهیز از خشونت در خانواده، امتناع از تنبیه بدنی که پیامبر خدا در این زمینه فرمود: «لَا تَضْرِبُوا أَطْفَالَکُمْ عَلٰی بَکَائِهِمْ...»^۲ دوری از توهین و تحقیر کودک در خانه و مدرسه و همچنین بهبود روابط اجتماعی، می توان از امور دیگری برای اصلاح رفتارهای خشن نام برد که عبارتند از:

۱ آموزش رفتارهای خوب و متعادل، به ویژه آشنا کردن کودک با ناپسند بودن خشونت در نظر جامعه؛ امیرمؤمنان (علیه السلام) می فرماید: «إِنَّمَا قَلْبُ الْوَلَدِ كَالْأَرْضِ الْخَالِيَةِ مَا أَلْقَى فِيهَا مِنْ شَيْءٍ عَقِلْتُهُ».^۳ تشویق و تقویت رفتارهای دوستانه.

۲ تحمیل نکردن وظایف و تکالیف سنگین به کودک.

۳ اقدام به موقع و تلاش برای درمان بیماری های کودک.

۴ خویشتن داری، سکوت و پرهیز از واکنش مستقیم به خشونت.

۵ صحبت کردن و مکالمه با کودک در مورد مشکلاتش.

۶ بازی درمانی و طرح بازی های جالب که به کودک در جهت درک بهتر مضرات خشونت کمک می کند.

۷ قصه خوانی و تصویرسازی فانتزی درباره بدی های خشونت و آسیب های آن.

۸ همدلی و ایجاد صمیمیت با کودک.

۹ در این باره امام صادق (علیه السلام) فرموده اند: «اَکْرِمُوا أَوْلَادَکُمْ وَأَحْسِنُوا عَادَاتِهِمْ يُعْفَرْ لَکُمْ».^۴ البته در نظر داشته باشید که در کنار آن قراردادهایی مبنی بر تشویق رفتارهای خوب و مقابله با رفتارهای نامطلوب وضع نمایید.

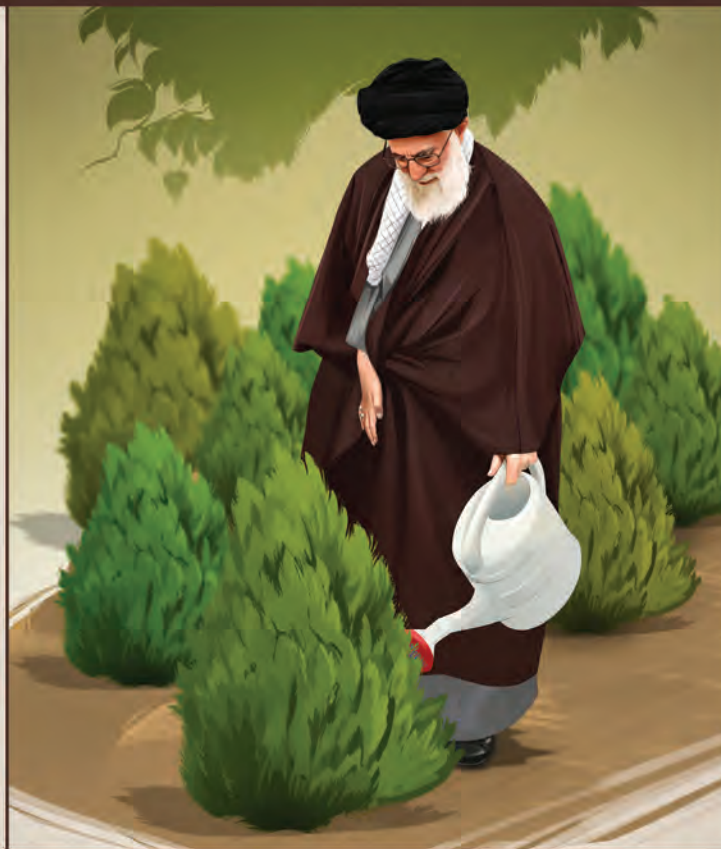
۱۰ مشارکت دادن کودک در کارهایی مانند ورزش، باغبانی، نجاری و اموری از این دست که موجب تعدیل خشونت می شود یا به اصطلاح موجب تخلیه خشونت درونی وی می گردد.

امام کاظم (علیه السلام)
 «طوبی للمُصلِحین بَینَ النَّاسِ، أُولَئِکَ هُمُ الْمُقَرَّبُونَ یَوْمَ الْقِیَامَةِ»
 خوشا به حال اصلاح کنندگان بین مردم، که آنان همان مقربان روز قیامت اند.

تحف العقول: ۳۹۳.

تخریب محیط زیست، از آن چیزهایی است که ضربه‌اش را یک ملت، یک منطقه‌ی جغرافیائی، گاهی همه‌ی دنیا در وقتی احساس می‌کنند که دیگر قابل جبران نیست. مسئله‌ی محیط زیست، بسیار مسئله‌ی مهمی است. اسلام هم بر روی محیط زیست خیلی تکیه کرده است. حفظ محیط زیست، رعایت محیط زیست، این چیزی که امروز دنیا به آن دست یافته، از جمله‌ی چیزهایی است که جزو تعالیم اسلام است. ع.ص.ا

۱۳۸۹/۰۷/۰۹

نظرسنجی و مسابقه

مهلت شرکت در مسابقه:
پایان اردیبهشت سال ۱۴۰۰

کمک هزینه سفر به
مشهد مقدس
برای پنج نفر، به قید قرعه

برای شرکت در نظرسنجی و مسابقه به
پایگاه تخصصی مسجد مراجعه نمایید:

www.MASJED.ir